

2^Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER

ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ (ΟΤΔ):

«ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER

ΠΑΑ
2007-2013

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές

LEADER

Ομάδα Τοπικής Δράσης:

Επωνυμία: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ
Διακριτικός τίτλος: ΑΝ.ΛΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ
Εδρα: Δήμος Αγίου Νικολάου Νομού Λασιθίου
Αρμόδιος για επαφές: Χαράλαμπος Αντωννάκης, Γενικός Διευθυντής
Τηλέφωνο: 28410 91110
Fax: 28410 91120
E-mail: info@anlas.gr

Περιοχή παρέμβασης:

Η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει τμήμα του Νομού Λασιθίου με έκταση **642,30** km² (ποσοστό 35,79% της συνολικής έκτασης του Ν. Λασιθίου) και πληθυσμό **27.981** κατοίκους (ποσοστό 36,66% του συνολικού πληθυσμού του Ν. Λασιθίου), όπως περιγράφεται αναλυτικά στο πίνακα 1 του κεφαλαίου 1.

Συνολικά χρηματοδοτικά στοιχεία:

Συνολικό κόστος: 8.072.306,00
Δημόσια δαπάνη: 5.348.280,00
Κοινοτική συμμετοχή: 4.278.624,00
Εθνική συμμετοχή: 1.069.656,00
Ίδια συμμετοχή: 2.724.026,00

Κεφάλαιο 1: Περιοχή παρέμβασης τοπικού προγράμματος

Πίνακας 1: Περιοχή παρέμβασης

ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ / ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (2001)	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
Δήμος Αγίου Νικολάου	Αγίου Αντωνίου	10,4	91	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Βουλισμένης	5,1	366	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Βραχασίου	49,5	1.275	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Βρουχά	12,4	264	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Βρυσών	17,6	318	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Ελούντας	24	2.185	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Έξω Λακωνίων	11,9	298	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Έξω Ποτάμων	18,4	73	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Ζενίων	17,2	125	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Καλού Χωριού	25	1.143	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Καρυδίου	7,3	103	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Καστελίου Φουρνής	6,8	202	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Κριτσάς	103,3	2.703	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Κρούστα	30,5	507	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Λασιδίας	12,7	300	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Λιμνών	17,3	424	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Λούμα	7,1	116	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Μέσα Λακωνίων	9,8	340	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Μιλάτου	13,9	431	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Νεάπολης	42,9	2.987	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Νικηθιανού	1,9	100	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Πρίνας	14,3	159	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Σκινιά	7,6	219	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Φουρνής	16,3	291	Ορεινή
Δήμος Αγίου Νικολάου	Χουμεριάκου	9,6	301	Ορεινή
Δήμος Ιεράπετρας	Αγίου Ιωάννη	32,4	1.249	Ορεινή
Δήμος Ιεράπετρας	Καβουσίου	38,3	629	Ορεινή
Δήμος Ιεράπετρας	Κάτω χωριού	35,5	1.181	Ορεινή
Δήμος Ιεράπετρας	Παχειάς Άμμου	20,7	853	Ορεινή
Δήμος Σητείας	Σητείας (εκτός σχεδίου)	22,6	8.748	Ορεινή
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		642,30	27.981	

Πληθυσμιακή πυκνότητα περιοχής: 43,56 κάτοικοι / km²

Συνολική έκταση Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου: 1.794,60 km²

Πίνακας 2: Περιοχές Natura εντός των ορίων της περιοχής παρέμβασης

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)
GR4320002	ΔΙΚΤΗ: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Σελένα , Κράσι, Σελάκανο, Χαλασμένη Κορυφή	3,78
GR4320005	Όρος Θρυπτής και γύρω περιοχή	85,88
GR4320006	Βορειοανατολικό άκρο Κρήτης: Διονυσάδες , Ελάσα και Χερσόνησος Σίδερο (Άκρα Μαυροβούνι, Βάι, Άκρα Πλάκος) και θαλάσσια ζώνη	5,25
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		14,78%

Κεφάλαιο 2: Στόχοι και στρατηγική τοπικού προγράμματος

Στη περιοχή παρέμβασης του Άξονα 4 στο Νομό Λασιθίου, συναντώνται πολλά από τα τυπικά χαρακτηριστικά του ελληνικού αγροτικού χώρου, ενώ τις τελευταίες δεκαετίες έχουν σημειωθεί σημαντικές εξελίξεις και οικονομικοκοινωνικοί μετασχηματισμοί που απορρέουν από τις δημογραφικές εξελίξεις, τις κοινωνικές τάσεις, τις τάσεις κατοίκησης και απασχόλησης, τις μεταβολές στον αγροτικό τομέα, αλλά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όπως η απόκεντρη θέση του Νομού, η κατά τόπους πολύ σημαντική ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού, η εξαιρετικά μεγάλη ανάπτυξη των εντατικών (θερμοκηπιακών) καλλιεργειών στην ευρύτερη περιοχή, η δεσπόζουσα σημασία της ελαιοκαλλιέργειας και η ατελής, συγκριτικά με άλλες αγροτικές περιοχές του νησιού, επιχειρηματικότητα στην ύπαιθρο.

Ο Νομός Λασιθίου, ευρύτερα, για τη περαιτέρω ανάπτυξή του, στα πλαίσια του συνολικού σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης, βασίζεται στα παρακάτω συγκριτικά πλεονεκτήματα:

- Στον αναπτυσσόμενο και εξωστρεφή πρωτογενή τομέα (ελαιοκαλλιέργεια, πρώιμα κηπευτικά, μελισσοκομία, ιχθυοκαλλιέργειες).
- Στους διεθνούς φήμης τουριστικούς προορισμούς και τις υψηλής στάθμης ξενοδοχειακές μονάδες.
- Στα μνημεία και το θαυμάσιο φυσικό περιβάλλον που αποτελεί τόπο επίσκεψης και περιήγησης και προσελκύει επενδυτές για δεύτερη κατοικία.

Για τη προγραμματική περίοδο 2007-2013, οι στόχοι και προοπτικές ανάπτυξης του Νομού Λασιθίου είναι συνοπτικά οι εξής:

1. Η άρση της απομόνωσης του Νομού με την ολοκλήρωση του βόρειου και του νότιου οδικού άξονα.
2. Η δημιουργία - λειτουργία στο Νομό «πυλών» εισόδου: Ανατολική πύλη με το αεροδρόμιο - λιμάνι Σητείας, Νότια πύλη με το αεροδρόμιο - λιμάνι Ιεράπετρας.
3. Η αξιοποίηση των υδάτινων πόρων με την υλοποίηση ενός μεγάλου συνολικού έργου, που αποτελείται από 12 μικρά φράγματα και λιμνοδεξαμενές και τα αντίστοιχα έργα κατασκευής των δικτύων.
4. Η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, με έμφαση στην ποιότητα.
5. Η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού, η ανάπτυξη νέων τουριστικών προορισμών.
6. Η προσέλκυση επενδύσεων και στο δευτερογενή τομέα με τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών.
7. Η συγκράτηση του πληθυσμού στην ενδοχώρα με ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης και ένταξης σε δίκτυα (αρχαιολογικά, πολιτιστικά, φυσικών πόρων, ορεινών όγκων κλπ.).
8. Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και η ίδρυση και λειτουργία νέων εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων.
9. Η προστασία του περιβάλλοντος, ειδικά με την ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού.
10. Η οργάνωση των αστικών κέντρων.

Τα μέτρα που προτάθηκαν τόσο από πλευράς των τοπικών αρχών και φορέων, όσο και από πλευράς ιδιωτών, αφορούν στην ανάδειξη και προώθηση των τοπικών προϊόντων, την ανάπτυξη και την αξιοποίηση υφιστάμενων δομών και δικτύων προβολής και εμπορίου και την οργάνωση θεματικών εκδηλώσεων που σχετίζονται με την κρητική διατροφή και γαστρονομία.

Παράλληλα, οι εισηγήσεις των τοπικών παραγόντων σε θέματα προβολής της τοπικής κληρονομιάς ανέδειξαν την ανάγκη να αξιοποιηθεί η τοπική αρχιτεκτονική και η θρησκευτική, ιστορική και φυσική κληρονομιά μέσα από τη δημιουργία και σήμανση θεματικών διαδρομών, την αναβάθμιση των τουριστικών οδών, την ανάπλαση παραδοσιακών κτιρίων και οικισμών, αλλά και τη δημιουργία νέων πολιτιστικών κέντρων.

Από την άλλη, οι επιχειρηματικές ιδέες προσανατολίζονται κυρίως στην ανάπτυξη υποδομών εναλλακτικού τουρισμού, καθώς επίσης στη δικτύωση των τοπικών παραγωγών και επιχειρήσεων που θα συμβάλλουν στην επίτευξη οικονομιών κλίμακας, όπως επίσης και στη διατήρηση και αξιοποίηση της αγροτικής κληρονομιάς.

Ο **Κεντρικός Στόχος** του τοπικού προγράμματος εστιάζει στην επιδιωκόμενη δυναμική ανάπτυξη της υπαίθρου, στην ανταγωνιστικότητα, στην οικονομική και κοινωνική ευημερία, στη διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Ειδικότερα, ως Κεντρικός Στόχος του τοπικού προγράμματος έχει τεθεί:

«Η διατήρηση ζωντανών και βιώσιμων αγροτικών κοινωνιών με ανταγωνιστική οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή, ποιότητα ζωής και αειφόρο χρήση φυσικών και πολιτιστικών πόρων»

Για την επίτευξη του Κεντρικού Στόχου, οι Στρατηγικοί Στόχοι του τοπικού προγράμματος εξειδικεύονται οι εξής:

- 1ος Στόχος: Αύξηση της προστιθέμενης αξίας της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής.
- 2ος Στόχος: Ενθάρρυνση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, διαφοροποίηση της οικονομίας της υπαίθρου και ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού και συναφών υπηρεσιών.
- 3ος Στόχος: Παροχή ελκυστικών ευκαιριών απασχόλησης για τη συγκράτηση του ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο και παροχή ενισχυμένων ευκαιριών στο νεανικό και γυναικείο πληθυσμό.
- 4ος Στόχος: Ενθάρρυνση και ενίσχυση των συμπράξεων σε μείζονες κλάδους της τοπικής οικονομίας.
- 5ος Στόχος: Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, εμπύχωση του τοπικού πληθυσμού, διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες βελτίωσης και αναβάθμισης των ποσοτικών και κυρίως των ποιοτικών παραμέτρων των παραγωγικών δραστηριοτήτων και ειδικότερα των αγροτικών προϊόντων, οι δράσεις εστιάζονται καταρχήν στη βελτίωση της πρώτης μεταποίησης των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων με έμφαση σε αυτά με υψηλές δυνατότητες αύξησης της μεταπαραγωγικής προστιθέμενης αξίας.

Είναι κοινός τόπος πως η προσέγγιση της ενδογενούς ανάπτυξης τύπου LEADER, στηρίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην οικονομία της περιοχής εφαρμογής και ως εκ τούτου, στην επιχειρηματικότητα, ως παράγοντα εξασφάλισης απασχόλησης, εισοδημάτων, υπηρεσιών και κατά συνέπεια ποιότητας ζωής.

Καθίσταται συνεπώς μείζον ζητούμενο για τη περιοχή παρέμβασης η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων και η στήριξη των υφιστάμενων επιχειρήσεων μέσω ενός ευρέως φάσματος δραστηριοτήτων του δευτερογενή και τριτογενή τομέα με έμφαση ιδιαιτέρως σε εκείνες που εισάγουν καινοτόμα και επιδεικτικά στοιχεία, διαφοροποιούν και εκσυγχρονίζουν τον τοπικό παραγωγικό ιστό.

Μέσω της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής προσδιορίζονται ειδικά μέτρα για την ενθάρρυνση των τουριστικών δραστηριοτήτων και παράλληλα επιδιώκεται η ανάπτυξη τουριστικών υποδομών που θα συμβάλουν στη βελτίωση της ελκυστικότητας την περιοχής.

Παράλληλα προωθούνται ενέργειες για τη δημιουργία νέων και σύγχρονων τουριστικών προϊόντων αιχμής, καθώς και ειδικών μορφών θεματικού τουρισμού (φυσιολατρικού, πολιτιστικού, κ.α) αξιοποιώντας με καινοτόμο προσέγγιση τα τοπικά περιβαλλοντικά και πολιτιστικά στοιχεία και συμβάλλοντας στην οργανική σύνδεση και τη διεύρυνση της συνύπαρξης της γεωργίας με τον τουρισμό και τη στήριξη σχετικών πολυτομεακών δράσεων (γεωργία - περιβάλλον - τουρισμός).

Η αναπτυξιακή στρατηγική που διαμορφώνεται στα πλαίσια του τοπικού προγράμματος, έχει ως βασική επιδίωξη τη προώθηση μέτρων για την ενίσχυση της απασχόλησης και την αναβάθμιση του «ενεργού» συστήματος κοινωνικής προστασίας μέσα από τη δημιουργία βασικών υποστηρικτικών υποδομών, υπηρεσιών και την παροχή ενισχυμένων ευκαιριών που θα καταστήσουν τις περιοχές ελκυστικότερες και θα συμβάλλουν στον περιορισμό της «αγροτικής εξόδου».

Η ανακαίνιση των χωριών αποτελεί ειδικό σημείο εστίασης της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής, η επίτευξη του οποίου αναμένεται να συμβάλει στην αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση της εικόνας και της καθημερινότητας της περιοχής, προκειμένου να καταστεί ελκυστική τόσο ως τουριστικός προορισμός όσο και ως τόπος διαμονής.

Το γεγονός αυτό αντανακλάται μέσα από το αναπτυξιακό πρόγραμμα σε ειδικά μέτρα και ενέργειες που στοχεύουν στην διαμόρφωση υπαίθριων χώρων, στην ανακαίνιση και τουριστική αξιοποίηση παραδοσιακών κτιρίων, στη βελτίωση και αναβάθμιση πλατειών με πλακοστρώσεις, πεζοδρομήσεις, φωτισμό κ.λπ.

Το φάσμα της αγροτικής (φυσικής και πολιτιστικής) κληρονομιάς της περιοχής παρέμβασης, περιλαμβάνει πλήθος εναλλασσόμενων φυσικών τοπίων καθώς και πολλαπλές ιστορικές, αρχιτεκτονικές και λοιπές ανθρωπογενείς ιδιαιτερότητες και καταλληλότητες, που έχουν να κάνουν με την επεξεργασία της πέτρας, ανεμόμυλους, παραδοσιακά ελαιολατρεία, νερόμυλους κ.α, καθώς και ένα σύνολο στοιχείων θρησκευτικής κληρονομιάς, τοπικής κουλτούρας και επαγγελματιών.

Σε αυτά προστίθενται λοιπά στοιχεία πολιτισμού (έθιμα, μουσική, τοπική γαστρονομία και χειροτεχνία), η αξιοποίηση των οποίων αποτελεί βασικό μέλημα της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής προκειμένου να επιτευχθεί η προστασία και διατήρηση τους.

Τα μέτρα που προσδιορίζονται για αυτό το σκοπό περιλαμβάνουν μια σειρά ενεργειών μέσω των οποίων επιδιώκεται η διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα της περιοχής και η ενίσχυση της τοπικής ταυτότητας. Παράλληλα, προωθείται η ανάληψη πρωτοβουλιών για την αποκατάσταση και τουριστική προβολή μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και για την ανάδειξη παραδοσιακών επαγγελματιών, εθίμων και εκδηλώσεων, ειδών χειροτεχνίας και της γαστρονομίας.

Τέλος, θα επιδιωχθεί κατά το μέγιστο δυνατό, η προώθηση της διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας σε συστηματική βάση και σε μείζονες τομείς, καθώς είναι αδιαμφισβήτητο η ορθή πρακτική για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την προώθηση καινοτομιών.

Τέτοιου είδους συνεργασίες θα περιλαμβάνουν τον από κοινού σχεδιασμό, παραγωγή και προώθηση υπηρεσιών, την ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασιών και εξωστρέφειας της τοπικής οικονομίας.

Κεφάλαιο 3: Περιεχόμενο τοπικού προγράμματος

ΜΕΤΡΟ 41: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στο Μέτρο 41 εντάσσονται οι παρακάτω ομάδες Υπομέτρων και Υπομέτρα:

Ομάδα Υπομέτρων 411: Ανταγωνιστικότητα

Υπομέτρο 123: Αύξηση αξίας γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων

Ομάδα Υπομέτρων 413: Ποιότητα ζωής / διαφοροποίηση

Υπομέτρο L311: Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.

Υπομέτρο L312: Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Υπομέτρο L313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Υπομέτρο L321: Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό.

Υπομέτρο L322: Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών.

Υπομέτρο L323: Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς.

Ομάδα Υπομέτρων 41: Ανταγωνιστικότητα

Υπομέτρο L123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων

- **Λογική της παρέμβασης σε σχέση με τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης, τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και των διαβουλεύσεων.**

Στη περιοχή παρέμβασης υπάρχουν σημαντικά πλεονεκτήματα, όσον αφορά τη παραγωγή γεωργικών προϊόντων υψηλής αξίας (ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά, πρώιμα κηπευτικά κ.λπ) με αποτέλεσμα να υπάρχει διαθεσιμότητα πρώτων υλών πολύ καλής ποιότητας.

Παράλληλα, η στροφή του καταναλωτικού κοινού σε ασφαλή, υγιεινά και παραδοσιακά προϊόντα, σε συνάρτηση με την επιστημονική τεκμηρίωση και τη προβολή που υπάρχει τα τελευταία χρόνια για τις ευεργετικές ιδιότητες στην ανθρώπινη υγεία του «κρητικού προτύπου διατροφής» αποτελούν μιας πρώτης τάξης ευκαιρία για τους παραγωγούς και τις επιχειρήσεις της περιοχής παρέμβασης να παράγουν και να διαθέσουν στην αγορά προϊόντα με υψηλή προστιθέμενη αξία.

Στη λογική αυτή το Υπομέτρο L123 δίνει τη δυνατότητα εκσυγχρονισμού και επέκτασης σε υφιστάμενες επιχειρήσεις καθώς και την ευκαιρία να δημιουργηθούν νέες επιχειρήσεις οι οποίες θα είναι σε θέση να εκμεταλλευτούν συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής και της τοπικής γεωργικής παραγωγής.

Με το τρόπο αυτό θα αντιμετωπιστούν τα σημαντικά προβλήματα της περιοχής (ανεργία νέων και γυναικών, αδυναμία συγκράτησης του πληθυσμού της υπαίθρου, χαμηλό επίπεδο επενδύσεων, συρρίκνωση του τοπικού εισοδήματος), θα ενδυναμωθεί ο συρρικνωμένος και αδύναμος δευτερογενής τομέας και παράλληλα θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη σύνδεση και των τριών τομέων παραγωγής προς όφελος της τοπικής ανάπτυξης και οικονομίας.

- **Στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται από το Υπομέτρο.**

Οι στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται από το Υπομέτρο L123 είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής, η ενθάρρυνση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας της περιοχής παρέμβασης, η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και η εμψύχωση του τοπικού πληθυσμού.

Εμμέσως δε το Υπομέτρο L123 εξυπηρετεί και την ικανοποίηση του στόχου παροχής ευκαιριών απασχόλησης για τη συγκράτηση ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο υπό τη λογική ότι δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, βελτιώνεται το επίπεδο των υφιστάμενων θέσεων και δημιουργούνται προοπτικές για τη τοπική οικονομία ικανές να συντηρήσουν τη μερίδα του πληθυσμού που μέχρι σήμερα μεταναστεύει σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα.

Σύμφωνα με την αναλυτική περιγραφή του Υπομέτρου, αναμένεται να προωθηθεί η ιδιωτική πρωτοβουλία μέσω της ενίσχυσης δημιουργίας πολύ μικρών επιχειρήσεων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων σε μια περιοχή όπου διαπιστώνεται αφενός η περιορισμένη βαρύτητα του δευτερογενή τομέα στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και παράλληλα ιδιαίτερα ικανοποιητική πρωτογενής παραγωγή με αρκετά ποιοτικά προϊόντα και προϊόντα εθνικής σημασίας.

Ενθαρρύνεται συνεπώς η επιχειρηματική δραστηριότητα της περιοχής παρέμβασης, ενώ ταυτόχρονα η αξία των γεωργικών προϊόντων αποκτά προστιθέμενη αξία που προέρχεται από τη μεταποίηση.

Τέλος, η ενίσχυση επιχειρήσεων στο να στραφούν σε εισαγωγή νέων τεχνολογιών και καινοτομιών στη παραγωγική διαδικασία οδηγεί σε βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος, της εργασιακής ασφάλειας και ποιότητας ζωής των κατοίκων.

- **Χρηματοδοτικά στοιχεία του Υπομέτρου.**

Συνολικό Κόστος:	1.178.052
Δημόσια Δαπάνη:	589.026
Ίδια Συμμετοχή:	589.026

- **Αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του Υπομέτρου με τις προβλεπόμενες σε αυτό δράσεις.**

Δράση L123α: Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Στη περιοχή παρέμβασης παράγονται υψηλής ποιότητας γεωργικά προϊόντα όπως ελαιόλαδο, κρασί, γάλα, μέλι, πρώιμα κηπευτικά, αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά κλπ.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθούν επενδύσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του μέτρου 123α, όπως αυτοί καθορίζονται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ).

Η ενίσχυση παρέχεται σε περιπτώσεις όπου, τόσο οι πρώτες ύλες, όσο και το αποτέλεσμα της επεξεργασίας τους αποτελούν προϊόν που καλύπτεται από το Παράρτημα Ι της Συνθήκης.

Οι κλάδοι πρωτογενούς παραγωγής που ενισχύονται στο πλαίσιο της Δράσης 123α «Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων» αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του υπ' αριθ. 3073/29-6-2009 εγγράφου της ΕΥΔ LEADER του ΠΑΑ.

Αποκλείεται η ενίσχυση:

α) επενδύσεων για τη μεταποίηση ή την εμπορία προϊόντων που προέρχονται από χώρες εκτός Ε.Ε.

β) επενδύσεων παρασκευής και εμπορίας προϊόντων απομίμησης ή υποκατάστασης του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και του μελιού.

γ) επενδύσεων στο επίπεδο λιανικού εμπορίου.

δ) επενδύσεων που αφορούν γενετικά τροποποιημένα προϊόντα.

ε) επενδύσεων οι οποίες έχουν ενισχυθεί ή προβλέπεται η ενίσχυσή τους στα πλαίσια των ΚΟΑ.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Οι παρεμβάσεις είναι περιορισμένου ύψους και ειδικότερα συνολικού κόστους μέχρι το ύψος των 500.000 €.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	1.178.052
Δημόσια Δαπάνη:	589.026
Ίδια Συμμετοχή:	589.026
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	100%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	13,60%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Σε αντιστοιχία με άλλες αγροτικές περιοχές της χώρας, η μεταπαραγωγική προστιθέμενη αξία της πρωτογενούς παραγωγής στη περιοχή εφαρμογής υστερεί.

Η εστίαση στους κλάδους εξειδίκευσης της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής (ελαιόλαδο, κηπευτικά, κτηνοτροφία κ.λπ) και στους λοιπούς γεωργικούς κλάδους με δυνατότητες (μέλι, άνθη, αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά κ.λπ), θα αμβλύνει την εν λόγω υστέρηση και θα ενδυναμώσει την επιχειρηματικότητα πρώτης μεταποίησης μεγεθύνοντας την αθροιστική συνεισφορά του γεωργοκτηνοτροφικού κλάδου (από τη πρωτογενή παραγωγή έως τη μεταποίηση της) στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και στη συγκράτηση ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ Δικαιούχοι.

Φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δύνανται να υλοποιήσουν πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, που πληρούν, ανάλογα με τον τομέα της επένδυσης, τις ελάχιστες προϋποθέσεις σχετικά με το περιβάλλον, την υγιεινή, τη καλή διαβίωση των ζώων και την εργασιακή ασφάλεια.

Δεν παρέχεται στήριξη σε επιχειρήσεις που λειτουργούν υπό τη μορφή της κοινωνίας, της εταιρείας αστικού δικαίου και κοινοπραξίας.

➤ Περιγραφή της συνέργειας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.

Η Δράση 123α αναμένεται να συνεργήσει με τις ακόλουθες δράσεις:

- τις Δράσεις του Υπομέτρου 311: Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες και του Υπομέτρου 313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων υπό τη λογική ότι η ανάπτυξη της περιοχής σε υποδομές μεταποίησης πρωτογενούς παραγωγής θα ενισχύσει και τη τουριστική επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και το αντίστροφο αφού δράσεις ενθάρρυνσης του τουρισμού θα ενισχύσουν και την κατανάλωση και συνεπώς την παραγωγή των μεταποιημένων προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής.

- τις δράσεις του Υπομέτρου 312: Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων υπό τη λογική ότι πρόκειται για δράσεις που αφορούν τη στήριξη της τοπικής βιοτεχνίας.

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Ο καινοτόμος χαρακτήρας των προτεινόμενων παρεμβάσεων έγκειται στην στήριξη των νομικών προσώπων που θα ενισχυθούν ώστε να υιοθετήσουν ή να αναπτύξουν συστήματα βελτίωσης της ποιότητας, της υγιεινής και της ασφάλειας των προϊόντων μεταποίησης που προέρχονται από αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή.

Επιπλέον μέσω της τυποποίησης και συσκευασίας των προϊόντων και τη δυνατότητα που θα προκύψει από τη προώθηση των τυποποιημένων - συσκευασμένων στις ξένες αγορές αναμένεται να ενισχυθεί η προστιθέμενη αξία της γεωργικής παραγωγής

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Το επενδυτικό ενδιαφέρον, όπως αυτό εκφράστηκε στις διαβουλεύσεις με το τοπικό πληθυσμό και τους επιχειρηματίες αλλά και τη συμπλήρωση των δελτίων επενδυτικού ενδιαφέροντος, κατέγραψε σε πρώτη φάση την ανάγκη για τη υλοποίηση των ακόλουθων επενδυτικών σχεδίων που βρίσκουν άμεση εφαρμογή στο Υπομέτρο 123:

- ✓ Επέκταση και εκσυγχρονισμός μονάδας επεξεργασίας λαχανικών.
- ✓ Αξιοποίηση της μελισσοκομίας με τη δημιουργία νέων μονάδων που δραστηριοποιούνται στη παραγωγή και τυποποίηση μελιού
- ✓ Δημιουργία γυναικείων συνεταιρισμών με δραστηριοποίηση τη παραγωγή μαρμελάδας και γλυκών κουταλιού.
- ✓ Δημιουργία μονάδων επεξεργασίας, τυποποίησης, έκθεσης και εμπορίας τοπικών ειδών διατροφής.
- ✓ Εκσυγχρονισμός ελαιουργείων.

Ωστόσο στη παρούσα φάση θεωρείται ότι δεν καταγράφηκε πλήρως το επιχειρηματικό ενδιαφέρον για ιδιωτικές επενδύσεις το οποίο αναμένεται να κορυφωθεί με τη προκήρυξη του τοπικού προγράμματος.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός επιχειρήσεων	5

- **Λογική της παρέμβασης σε σχέση με τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης, τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και των διαβουλεύσεων.**

Δεδομένης της υφιστάμενης κατάστασης και της φυσιογνωμίας της περιοχής εφαρμογής (διαρθρωτικοί περιορισμοί της πρωτογενούς παραγωγής, χαμηλή διαφοροποίηση της οικονομίας, έκθεση του αγροτικού χώρου στις δυνάμεις του ανταγωνισμού, άσκηση πιέσεων σε παραδοσιακά αγροτικά προϊόντα, περιορισμένες ευκαιρίες για το νεανικό και γυναικείο πληθυσμό κ.λπ), η στήριξη της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας και η ανάπτυξη μη γεωργικών τομέων, έχει μείζονα βαρύτητα στο τοπικό πρόγραμμα.

Η διαφοροποίηση είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη, την απασχόληση και την αειφόρο ανάπτυξη στην περιοχή και θα συμβάλλει στην ενδογενή ανάπτυξη και ευημερία τόσο από οικονομικής όσο και από κοινωνικής σκοπιάς.

Η ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων στο πλαίσιο της ευρύτερης αγροτικής οικονομίας, θα δώσει δυνατότητες δημιουργίας πολλαπλών δραστηριοτήτων και απόκτησης εναλλακτικών εισοδημάτων από τον αγροτικό τουρισμό, τη βιοτεχνία κ.λπ, συμβάλλοντας στη συγκράτηση ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο.

- **Στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται από το Υπομέτρο.**

Η στήριξη της διαφοροποίησης της τοπικής παραγωγικής βάσης, ενδυναμώνει τη συνολική προσπάθεια για τη διατήρηση ζωντανών και βιώσιμων αγροτικών κοινωνιών, την ενθάρρυνση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία ελκυστικών ευκαιριών αυτοαπασχόλησης με έμφαση στον ενεργό νεανικό και γυναικείο πληθυσμό.

- **Χρηματοδοτικά στοιχεία του Υπομέτρου.**

Συνολικό Κόστος:	1.240.000
Δημόσια Δαπάνη:	620.000
Ίδια Συμμετοχή:	620.000

- **Αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του Υπομέτρου με τις προβλεπόμενες σε αυτό δράσεις.**

Στο πλαίσιο του Υπομέτρου προβλέπεται η ενίσχυση πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής και τον Καν (ΕΚ) 800/2008, που υλοποιούνται από μέλη του αγροτικού νοικοκυριού και διαφοροποιούν τις δραστηριότητες της γεωργικής εκμετάλλευσής τους, με την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων που δε σχετίζονται με τη γεωργία (αγροτικός τουρισμός, βιοτεχνία κ.λπ).

Στο Υπομέτρο 311 εντάσσονται οι ακόλουθες Δράσεις:

Δράση L311-1: Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης.

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Η δημιουργία νέων υποδομών διανυκτέρευσης, σε μία περιοχή με σημαντική τουριστική ανάπτυξη, στοχεύει στη δημιουργία τουριστικής προσφοράς (και κατά προέκταση ζήτησης) σε περιοχές με συγκριτικά πλεονεκτήματα και δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού οι οποίες όμως μέχρι τώρα δεν διαθέτουν τουριστικές υποδομές.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε υποδομές διανυκτέρευσης που είναι συμβατές με τη τοπική αρχιτεκτονική της περιοχής (όπου υπάρχουν σχετικές προδιαγραφές), αξιοποιούν τοπικά προϊόντα, παρέχουν στους επισκέπτες τους τη δυνατότητα συμμετοχής σε δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή και βρίσκονται σε περιοχές με σημαντικά φυσικά ή πολιτιστικά αξιοθέατα και μνημεία ή κοντά σε φυσιολατρικές και πολιτιστικές διαδρομές - μονοπάτια και έχουν δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προτεραιότητα στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Οι επενδύσεις για υποδομές διανυκτέρευσης και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις υλοποιούνται υποχρεωτικά με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2974/710/8-4-2009 (ΦΕΚ 670/Β/10-4-2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως ισχύει κάθε φορά.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 600.000 € και η δυναμικότητα έως 40 κλίνες.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	240.000
Δημόσια Δαπάνη:	120.000
Ίδια Συμμετοχή:	120.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	19,35%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	2,77%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Για τη περιοχή εφαρμογής προέχει η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με τη παροχή ευκαιριών και δυνατοτήτων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης στην ύπαιθρο.

Η φύση της δράσης συνάδει και επιβάλλεται βάσει της φιλοσοφίας LEADER για διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.

Η ένταση της χρηματοδοτικής βαρύτητας είναι συνεπής αφενός με τη διαχείριση της διαπίστωσης της ατελούς επιχειρηματικότητας στη περιοχή εφαρμογής και το στόχο δημιουργίας ελκυστικών ευκαιριών αυτοαπασχόλησης με έμφαση στον ενεργό πληθυσμό παραγωγικής ηλικίας.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ Δικαιούχοι.

Φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

➤ Περιγραφή της συνέργειας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.

Η Δράση αναμένεται να συνεργήσει με τις Δράσεις των Υπομέτρων:

- 123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων.
- 312: Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων.
- 313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα η ενίσχυση των επενδύσεων διαφοροποίησης συνεργούν με τις επενδύσεις πρώτης μεταποίησης του Υπομέτρου 123, τις επενδύσεις βιοτεχνίας και παραγωγής ειδών διατροφής μετά τη πρώτη μεταποίηση του Υπομέτρου 312 και τις επενδύσεις ανάπτυξης τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας του Υπομέτρου 313.

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Η στήριξη της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας και η ανάπτυξη μη γεωργικών τομέων, συνάδει με τη σύγχρονη προσέγγιση της αγροτικής ανάπτυξης.

Κυρίαρχο στοιχείο σε σχέση με το παρελθόν, είναι ότι βαίνουμε ολοένα και περισσότερο προς ένα υπαιθροκεντρικό μοντέλο ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, ξεπερνώντας το για δεκαετίες επικρατέστερο γεωργοκεντρικό μοντέλο.

Η διαφοροποίηση της τοπικής παραγωγικής βάσης και η παροχή ευκαιριών στροφής των γεωργοκτηνοτρόφων σε νέες επαγγελματικές δραστηριότητες, αποτελεί μια καινοτόμο προσέγγιση των προβλημάτων της υπαίθρου που προϋποθέτει την ενημέρωση, ενθάρρυνση και υποστήριξη των αγροτικών νοικοκυριών.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον κυρίως για ίδρυση νέων υποδομών διανυκτέρευσης σε αρκετούς οικισμούς της περιοχής παρέμβασης.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός υποδομών διανυκτέρευσης	1

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Η πλειοψηφία των μονάδων εστίασης και αναψυχής στη περιοχή παρέμβασης συγκεντρώνεται στις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές και τα οικιστικά κέντρα ενώ αντίθετα στις περιοχές της ενδοχώρας λειτουργούν λίγα μικρά καφενεία και ταβέρνες.

Στη λογική της ανάπτυξης μίας κρίσιμης μάζας τουριστικών υπηρεσιών η οποία είναι σημαντική για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος, η λειτουργία μονάδων εστίασης και αναψυχής είναι σημαντική.

Προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες των τουριστών που θα επιλέξουν την ενδοχώρα αλλά και να προσελκύσουν επισκέπτες από τις παραθαλάσσιες τουριστικές περιοχές, οι οποίες μπορεί να λειτουργήσουν ως δεξαμενές επισκεπτών, είναι αναγκαία η παροχή υπηρεσιών εστίασης και αναψυχής.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε χώρους εστίασης και αναψυχής που είναι συμβατοί με τη τοπική αρχιτεκτονική της περιοχής (όπου υπάρχουν σχετικές προδιαγραφές), αξιοποιούν τοπικά προϊόντα και βρίσκονται σε περιοχές με σημαντικά φυσικά ή πολιτιστικά αξιοθέατα και μνημεία ή κοντά σε φυσιολατρικές και πολιτιστικές διαδρομές - μονοπάτια και έχουν δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προτεραιότητα στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 300.000 €.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	200.000
Δημόσια Δαπάνη:	100.000
Ίδια Συμμετοχή:	100.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	16,13%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	2,31%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Για την περιοχή εφαρμογής προέχει η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με τη παροχή ευκαιριών και δυνατοτήτων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης στην ύπαιθρο.

Η φύση της δράσης συνάδει και επιβάλλεται βάσει της φιλοσοφίας LEADER για διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.

Η ένταση της χρηματοδοτικής βαρύτητας είναι συνεπής αφενός με τη διαχείριση της διαπίστωσης της ατελούς επιχειρηματικότητας στη περιοχή εφαρμογής και το στόχο δημιουργίας ελκυστικών ευκαιριών αυτοαπασχόλησης με έμφαση στον ενεργό πληθυσμό παραγωγικής ηλικίας.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ Δικαιούχοι.

Φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

➤ Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.

Η Δράση αναμένεται να συνεργήσει με τις Δράσεις των Υπομέτρων:

- 123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων.
- 312: Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων.
- 313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα η ενίσχυση των επενδύσεων διαφοροποίησης συνεργούν με τις επενδύσεις πρώτης μεταποίησης του Υπομέτρου 123, τις επενδύσεις βιοτεχνίας και παραγωγής ειδών διατροφής μετά τη πρώτη μεταποίηση του Υπομέτρου 312 και τις επενδύσεις ανάπτυξης τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας του Υπομέτρου 313.

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Η στήριξη της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας και η ανάπτυξη μη γεωργικών τομέων, συνάδει με τη σύγχρονη προσέγγιση της αγροτικής ανάπτυξης.

Κυρίαρχο στοιχείο σε σχέση με το παρελθόν, είναι ότι βαίνουμε ολοένα και περισσότερο προς ένα υπαιθροκεντρικό μοντέλο ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, ξεπερνώντας το για δεκαετίες επικρατέστερο γεωργοκεντρικό μοντέλο.

Η διαφοροποίηση της τοπικής παραγωγικής βάσης και η παροχή ευκαιριών στροφής των γεωργοκτηνοτρόφων σε νέες επαγγελματικές δραστηριότητες, αποτελεί μια καινοτόμο προσέγγιση των προβλημάτων της υπαίθρου που προϋποθέτει την ενημέρωση, ενθάρρυνση και υποστήριξη των αγροτικών νοικοκυριών.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον για ίδρυση και εκσυγχρονισμό χώρων εστίασης και αναψυχής σε αρκετούς οικισμούς της περιοχής παρέμβασης

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός χώρων εστίασης και αναψυχής	1

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση επισκέψιμων αγροκτημάτων.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε αγροκτήματα τα οποία:

α) χωροθετούνται σε περιοχές με σημαντικά φυσικά ή πολιτιστικά αξιοθέατα και μνημεία ή κοντά σε φυσιολατρικές και πολιτιστικές διαδρομές - μονοπάτια και έχουν δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

β) θα περιλαμβάνουν διάφορες παραδοσιακές γεωργικές καλλιέργειες (οπωροφόρα, κηπευτικά, αμπέλια, βότανα, αρωματικά φυτά κ.λπ), εγκαταστάσεις όπως υποδομή διανυκτέρευσης, χώρο εστίασης με την αξιοποίηση κυρίως των προϊόντων του αγροκτήματος, χώρο προβολής των προϊόντων του αγροκτήματος, μουσειακό χώρο ανάδειξης της αγροτικής κληρονομιάς, εγκαταστάσεις καθετοποίησης της παραγωγής κ.λπ.

γ) θα παρέχουν στους επισκέπτες διάφορες δραστηριότητες τουρισμού της υπαίθρου (π.χ. πεζοπορικές ή ποδηλατικές διαδρομές, αθλητικές δραστηριότητες, αγροτικές ασχολίες κ.λπ).

Στα επισκέψιμα αγροκτήματα η ελάχιστη απαιτούμενη έκταση δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 20 στρεμμάτων.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προτεραιότητα στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Σε περίπτωση που περιλαμβάνονται και υποδομές διανυκτέρευσης αυτές υλοποιούνται υποχρεωτικά με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2974/710/8-4-2009 (ΦΕΚ 670/Β/10-4-2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως ισχύει κάθε φορά.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 300.000 € ή 600.000 € εφόσον περιλαμβάνει και υποδομή διανυκτέρευσης δυναμικότητας έως 40 κλίνες.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	400.000
Δημόσια Δαπάνη:	200.000
Ίδια Συμμετοχή:	200.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	32,26%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	4,62%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Για την περιοχή εφαρμογής προέχει η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με τη παροχή ευκαιριών και δυνατοτήτων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης στην ύπαιθρο.

Η φύση της δράσης συνάδει και επιβάλλεται βάσει της φιλοσοφίας LEADER για διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.

Η ένταση της χρηματοδοτικής βαρύτητας είναι συνεπής αφενός με τη διαχείριση της διαπίστωσης της ατελούς επιχειρηματικότητας στη περιοχή εφαρμογής και το στόχο δημιουργίας ελκυστικών ευκαιριών αυτοαπασχόλησης με έμφαση στον ενεργό πληθυσμό παραγωγικής ηλικίας.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ Δικαιούχοι.

Φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

➤ Περιγραφή της συνέργειας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.

Η Δράση αναμένεται να συνεργήσει με τις Δράσεις των Υπομέτρων:

- 123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων.

- 312: Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων.

- 313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα η ενίσχυση των επενδύσεων διαφοροποίησης συνεργούν με τις επενδύσεις πρώτης μεταποίησης του Υπομέτρου 123, τις επενδύσεις βιοτεχνίας και παραγωγής ειδών διατροφής μετά τη πρώτη μεταποίηση του Υπομέτρου 312 και τις επενδύσεις ανάπτυξης τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας του Υπομέτρου 313.

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Η στήριξη της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας και η ανάπτυξη μη γεωργικών τομέων, συνάδει με τη σύγχρονη προσέγγιση της αγροτικής ανάπτυξης.

Κυρίαρχο στοιχείο σε σχέση με το παρελθόν, είναι ότι βαίνουμε ολοένα και περισσότερο προς ένα υπαιθοκεντρικό μοντέλο ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, ξεπερνώντας το για δεκαετίες επικρατέστερο γεωργοκεντρικό μοντέλο.

Η διαφοροποίηση της τοπικής παραγωγικής βάσης και η παροχή ευκαιριών στροφής των γεωργοκτηνοτρόφων σε νέες επαγγελματικές δραστηριότητες, αποτελεί μια καινοτόμο προσέγγιση των προβλημάτων της υπαίθρου που προϋποθέτει την ενημέρωση, ενθάρρυνση και υποστήριξη των αγροτικών νοικοκυριών.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί επενδυτικό ενδιαφέρον για την ίδρυση τουλάχιστον δύο επισκέψιμων αγροκτημάτων.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός επισκέψιμων αγροκτημάτων	1

Δράση L311-5: Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων.

➤ **Αναλυτική περιγραφή.**

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης και βιοτεχνικών μονάδων.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προνομοδότηση στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 300.000 €.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.**

Συνολικό Κόστος:	200.000
Δημόσια Δαπάνη:	100.000
Ίδια Συμμετοχή:	100.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	16,13%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	2,31%

➤ **Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.**

Για τη περιοχή εφαρμογής προέχει η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με τη παροχή ευκαιριών και δυνατοτήτων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης στην ύπαιθρο.

Η φύση της δράσης συνάδει και επιβάλλεται βάσει της φιλοσοφίας LEADER για διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.

Η ένταση της χρηματοδοτικής βαρύτητας είναι συνεπής αφενός με τη διαχείριση της διαπίστωσης της ατελούς επιχειρηματικότητας στη περιοχή εφαρμογής και το στόχο δημιουργίας ελκυστικών ευκαιριών αυτοαπασχόλησης με έμφαση στον ενεργό πληθυσμό παραγωγικής ηλικίας.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

Φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

➤ **Περιγραφή της συνέργειας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η Δράση αναμένεται να συνεργήσει με τις Δράσεις των Υπομέτρων:

- 123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων.
- 312: Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων.
- 313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα η ενίσχυση των επενδύσεων διαφοροποίησης συνεργούν με τις επενδύσεις πρώτης μεταποίησης του Υπομέτρου L123, τις επενδύσεις βιοτεχνίας και παραγωγής ειδών διατροφής μετά τη πρώτη μεταποίηση του Υπομέτρου L312 και τις επενδύσεις ανάπτυξης τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας του Υπομέτρου L313.

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Η στήριξη της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας και η ανάπτυξη μη γεωργικών τομέων, συνάδει με τη σύγχρονη προσέγγιση της αγροτικής ανάπτυξης.

Κυρίαρχο στοιχείο σε σχέση με το παρελθόν, είναι ότι βαίνουμε ολοένα και περισσότερο προς ένα υπαιθροκεντρικό μοντέλο ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, ξεπερνώντας το για δεκαετίες επικρατέστερο γεωργοκεντρικό μοντέλο.

Η διαφοροποίηση της τοπικής παραγωγικής βάσης και η παροχή ευκαιριών στροφής των γεωργοκτηνοτρόφων σε νέες επαγγελματικές δραστηριότητες, αποτελεί μια καινοτόμο προσέγγιση των προβλημάτων της υπαίθρου που προϋποθέτει την ενημέρωση, ενθάρρυνση και υποστήριξη των αγροτικών νοικοκυριών.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός επιχειρήσεων	2

Δράση L311-7: Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση.

➤ **Αναλυτική περιγραφή.**

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προνομία στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Στη Δράση αυτή δεν εντάσσονται επιχειρήσεις που αποτελούν αντικείμενο της Δράσης L123α.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 300.000 €.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.**

Συνολικό Κόστος:	200.000
Δημόσια Δαπάνη:	100.000
Ίδια Συμμετοχή:	100.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	16,13%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	2,31%

➤ **Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.**

Για την περιοχή εφαρμογής προέχει η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με τη παροχή ευκαιριών και δυνατοτήτων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης στην ύπαιθρο.

Η φύση της δράσης συνάδει και επιβάλλεται βάσει της φιλοσοφίας LEADER για διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.

Η ένταση της χρηματοδοτικής βαρύτητας είναι συνεπής αφενός με τη διαχείριση της διαπίστωσης της ατελούς επιχειρηματικότητας στη περιοχή εφαρμογής και το στόχο δημιουργίας ελκυστικών ευκαιριών αυτοαπασχόλησης με έμφαση στον ενεργό πληθυσμό παραγωγικής ηλικίας.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

Φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

➤ **Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η Δράση αναμένεται να συνεργήσει με τις Δράσεις των Υπομέτρων:

- 123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων.
- 312: Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων.
- 313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα η ενίσχυση των επενδύσεων διαφοροποίησης συνεργούν με τις επενδύσεις πρώτης μεταποίησης του Υπομέτρου 123, τις επενδύσεις βιοτεχνίας και παραγωγής ειδών διατροφής μετά τη πρώτη μεταποίηση του Υπομέτρου 312 και τις επενδύσεις ανάπτυξης τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας του Υπομέτρου 313.

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Η στήριξη της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας και η ανάπτυξη μη γεωργικών τομέων, συνάδει με τη σύγχρονη προσέγγιση της αγροτικής ανάπτυξης.

Κυρίαρχο στοιχείο σε σχέση με το παρελθόν, είναι ότι βαίνουμε ολοένα και περισσότερο προς ένα υπαιθοκεντρικό μοντέλο ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, ξεπερνώντας το για δεκαετίες επικρατέστερο γεωργοκεντρικό μοντέλο.

Η διαφοροποίηση της τοπικής παραγωγικής βάσης και η παροχή ευκαιριών στροφής των γεωργοκτηνοτρόφων σε νέες επαγγελματικές δραστηριότητες, αποτελεί μια καινοτόμο προσέγγιση των προβλημάτων της υπαίθρου που προϋποθέτει την ενημέρωση, ενθάρρυνση και υποστήριξη των αγροτικών νοικοκυριών.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον.

Η περιοχή παρέμβασης έχει σημαντική παράδοση στη παραγωγή τοπικών παραδοσιακών ειδών διατροφής.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός επιχειρήσεων	2

Υπομέτρο L312: Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων.

➤ Λογική της παρέμβασης σε σχέση με τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης, τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και των διαβουλεύσεων.

Το φαινόμενο της γήρανσης του πληθυσμού και της ολοένα επιβάρυνσης των δεικτών εξάρτησης και νεανικότητας, παράλληλα με τα ποσοστά ανεργίας στην περιοχή παρέμβασης (ανεργία η οποία μαστίζει κατά περίπου μιάμιση φορά περισσότερο τις γυναίκες), η χαμηλή ένταση επιχειρηματικότητας που παρατηρείται στην ύπαιθρο και οι πιέσεις σε παραδοσιακές μεταποιητικές δραστηριότητες (συρρίκνωση του μεταποιητικού τομέα παραγωγής), επιβάλλουν τη στήριξη μέσω δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Από την άλλη πλευρά η συγκέντρωση υψηλής ποιότητας παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών, η μοναδικότητα του τοπίου και του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος μπορούν να αποτελέσουν παράγοντες που θα ενισχύσουν και θα υποβοηθήσουν οποιαδήποτε επιχειρηματική δραστηριότητα βασιστεί στη παροχή εξειδικευμένων και διαφοροποιημένων, τοπικού χαρακτήρα, προϊόντων και υπηρεσιών.

Η ανάπτυξη μικροεπιχειρήσεων στο πλαίσιο της δευτερογενούς και τριτογενούς οικονομίας, θα δώσει δυνατότητες δημιουργίας νέων δραστηριοτήτων και απόκτησης εναλλακτικών εισοδημάτων από τη βιοτεχνία, συμβάλλοντας στη συγκράτηση ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο.

Επίσης, η διεθνής πρακτική στα πλαίσια ενδογενών πρωτοβουλιών τοπικής ανάπτυξης, έχει αναδείξει τη δικτύωση ως καθοριστικό στοιχείο της πορείας υλοποίησης καινοτομιών σε επίπεδο μικροπεριφέρειας, είτε για την εκπλήρωση κοινών στόχων (ανταγωνιστικότητα, οικονομική βιωσιμότητα), είτε για την ενδυνάμωση - ενίσχυση άυλων πόρων.

Για τη περιοχή εφαρμογής, η δικτύωση υπογραμμίζεται ως μείζον ζητούμενο και συνιστά δράση ιδιαίτερης βαρύτητας με προφανείς ωφέλειες όπως η ανταλλαγή και μεταφορά εμπειριών και πετυχημένων πρακτικών, η τόνωση και πολυεπίπεδη ολοκλήρωση συνεργασιών, η εκπόνηση κοινών επιχειρηματικών σχεδίων, η επίτευξη οικονομιών και η συλλογική διαχείριση πόρων και πλεονεκτημάτων, η έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση και η άμεση επαφή με τις εξελίξεις, η από κοινού οργάνωση της προώθησης - προβολής, η επίτευξη της αναγκαίας κρίσιμης μάζας και της επιθυμητής συμπληρωματικότητας, η βελτίωση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και η εξειδίκευσή του, η υπέρβαση των ατομικών και η αποτελεσματική προώθηση κοινών συμφερόντων.

➤ Στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται από το Υπομέτρο.

Οι στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται από το Υπομέτρο L312 είναι η ενθάρρυνση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με παράλληλη διαφοροποίηση της οικονομίας της υπαίθρου, η παροχή ευκαιριών απασχόλησης για τη συγκράτηση ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο, η ενίσχυση των ευκαιριών για το νεανικό και γυναικείο πληθυσμό, η ενθάρρυνση και ενίσχυση των συμπράξεων σε μείζονες κλάδους της τοπικής οικονομίας και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Σύμφωνα με την αναλυτική περιγραφή του Υπομέτρου όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια, αναμένεται να προωθηθεί η δικτύωση επιχειρήσεων, η ιδιωτική πρωτοβουλία μέσω της ενίσχυσης δημιουργίας πολύ μικρών επιχειρήσεων σε μια περιοχή όπου διαπιστώνεται αφενός η περιορισμένη βαρύτητα του δευτερογενή τομέα στη τοπική παραγωγή και αφετέρου η περιορισμένη μελλοντική δυναμική του.

Επιπλέον, ο τριτογενής τομέας δείχνει να είναι ο κυρίαρχος κλάδος, εντοπίζεται όμως ιδιαίτερα χαμηλός βαθμός διασύνδεσης των επιχειρήσεων του με τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα.

Το Υπομέτρο L312 καλείται να εξισορροπήσει αυτά τα προβλήματα της περιοχής με τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων δραστηριοποιούμενων στο δευτερογενή τομέα.

Δεδομένης της βαρύτητας που θα δοθεί σε γυναίκες, ώστε να εξισορροπηθούν οι διαφοροποιήσεις μεταξύ της απασχόλησης ανδρών - γυναικών και σε νέους ώστε να συγκρατηθεί ο πληθυσμός της υπαίθρου, οι προοπτικές που διαγράφονται είναι θετικές.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία του Υπομέτρου.

Συνολικό Κόστος:	1.000.000
Δημόσια Δαπάνη:	500.000
Ίδια Συμμετοχή:	500.000

➤ Αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του Υπομέτρου με τις προβλεπόμενες σε αυτό δράσεις.

Στο πλαίσιο του Υπομέτρου προβλέπεται η ενίσχυση πολύ μικρών επιχειρήσεων, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008, εκτός αυτών που ενισχύονται από το μέτρο 123 του Άξονα 1 του ΠΑΑ και τα υπομέτρα L123 και L313 του Άξονα 4 του ΠΑΑ.

Στο Υπομέτρο L312 εντάσσονται οι ακόλουθες δράσεις:

Δράση L312-1: Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων.

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός βιοτεχνικών μονάδων με έμφαση στη παραγωγή παραδοσιακών ή καινοτομικών προϊόντων που είναι ανταγωνιστικά και αναδεικνύουν τη τοπική παράδοση και τις τεχνικές της περιοχής.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προτεραιότητα στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 300.000 €.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	500.000
Δημόσια Δαπάνη:	250.000
Ίδια Συμμετοχή:	250.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	50%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέρους:	5,77%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Παρά τις διαχρονικές εξελίξεις στη περιοχή εφαρμογής, ο γεωργικός χαρακτήρας των περιοχών της υπαίθρου παραμένει κύριο χαρακτηριστικό του, την ίδια στιγμή που πλήθος προβλημάτων ανακύπτουν από την ανεπαρκή διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και τη μη «ολοκλήρωση» σύγχρονων και ανταγωνιστικών τοπικών οικονομιών.

Σε αυτή τη κατεύθυνση η στήριξη της δημιουργίας επιχειρήσεων δευτερογενούς παραγωγής θα λειτουργήσει θετικά.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ Δικαιούχοι.

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311 που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/EK και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

➤ Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.

Η Δράση αναμένεται να συνεργήσει με τις Δράσεις των Υπομέτρων:

- 123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων.
- 311: Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.
- 313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα η ενίσχυση των επενδύσεων πολύ μικρών επιχειρήσεων συνεργούν με επενδύσεις πρώτης μεταποίησης του Υπομέτρου 123, τις επενδύσεις βιοτεχνίας και παραγωγής ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση του Υπομέτρου 311 και τις επενδύσεις ανάπτυξης τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας του Υπομέτρου 313.

➤ Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.

Ο καινοτόμος χαρακτήρας των προτεινόμενων παρεμβάσεων έγκειται στην ενίσχυση της νέας επιχειρηματικότητας και στην ανάδειξη της διασύνδεσης του τριτογενούς τομέα με το πρωτογενή και το δευτερογενή τομέα η οποία μέχρι σήμερα παρουσιάζεται ελλιπής.

➤ Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον.

➤ Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός επιχειρήσεων	3

Δράση L312-3: Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση.

➤ **Αναλυτική περιγραφή.**

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προτεραιότητα στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Στη Δράση αυτή δεν εντάσσονται επιχειρήσεις που αποτελούν αντικείμενο της Δράσης L123.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 300.000 €.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.**

Συνολικό Κόστος:	400.000
Δημόσια Δαπάνη:	200.000
Ίδια Συμμετοχή:	200.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	40%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	4,62%

➤ **Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.**

Παρά τις διαχρονικές εξελίξεις στην περιοχή εφαρμογής, ο γεωργικός χαρακτήρας των περιοχών της υπαίθρου παραμένει κύριο χαρακτηριστικό τους, την ίδια στιγμή που πλήθος προβλημάτων ανακύπτουν από την ανεπαρκή διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και τη μη «ολοκλήρωση» σύγχρονων και ανταγωνιστικών τοπικών οικονομιών.

Σε αυτή τη κατεύθυνση η στήριξη της δημιουργίας επιχειρήσεων δευτερογενούς παραγωγής θα λειτουργήσει θετικά.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311 που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/EK και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

➤ **Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η Δράση αναμένεται να συνεργήσει με τις Δράσεις των Υπομέτρων:

- 123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων.
- 311: Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.
- 313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα η ενίσχυση των επενδύσεων πολύ μικρών επιχειρήσεων συνεργούν με επενδύσεις πρώτης μεταποίησης του Υπομέτρου L123, τις επενδύσεις βιοτεχνίας και παραγωγής ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση του Υπομέτρου L311 και τις επενδύσεις ανάπτυξης τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας του Υπομέτρου L313.

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Ο καινοτόμος χαρακτήρας των προτεινόμενων παρεμβάσεων έγκειται στην ενίσχυση της νέας επιχειρηματικότητας και στην ανάδειξη της διασύνδεσης του τριτογενούς τομέα με τον πρωτογενή και τον δευτερογενή τομέα η οποία μέχρι σήμερα παρουσιάζεται ελλιπής.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον.

Η περιοχή παρέμβασης έχει σημαντική παράδοση στη παραγωγή τοπικών παραδοσιακών ειδών διατροφής.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός επιχειρήσεων	3

Δράση L312-5: Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας.

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση νέων ή ο εκσυγχρονισμός υφιστάμενων δικτύων ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων.

Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η εξασφάλιση από το δικαιούχο της απαιτούμενης κρίσιμης μάζας για τη βιωσιμότητα του δικτύου από πέντε (5) τουλάχιστον επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη περιοχή παρέμβασης του τοπικού προγράμματος, σε αντικείμενο που σχετίζεται με τομείς και δραστηριότητες που εντάσσονται στον Άξονα 4.

Σε περίπτωση επιλογής πρότασης που έχει υποβληθεί από υπό σύσταση φορέα για την υπογραφή της σχετικής σύμβασης με την ΟΤΔ απαραίτητη προϋπόθεση είναι η σύσταση διακριτού νομικού προσώπου.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 300.000 € ή 100.000 € εάν στο έργο δεν προβλέπονται ενέργειες για τη προμήθεια εξοπλισμού ή τη κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	100.000
Δημόσια Δαπάνη:	50.000
Ίδια Συμμετοχή:	50.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	10%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέρους:	1,15%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Παρά τις διαχρονικές εξελίξεις στην περιοχή εφαρμογής, ο γεωργικός χαρακτήρας των περιοχών της υπαίθρου παραμένει κύριο χαρακτηριστικό τους, την ίδια στιγμή που πλήθος προβλημάτων ανακύπτουν από την ανεπαρκή διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και τη μη «ολοκλήρωση» σύγχρονων και ανταγωνιστικών τοπικών οικονομιών.

Σε αυτή τη κατεύθυνση η στήριξη της δημιουργίας επιχειρήσεων δευτερογενούς παραγωγής θα λειτουργήσει θετικά.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ Δικαιούχοι.

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311 που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/EK και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

➤ Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.

Η Δράση αναμένεται να συνεργήσει με τις Δράσεις των Υπομέτρων:

- 123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων.
- 311: Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.
- 313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα η ενίσχυση των επενδύσεων πολύ μικρών επιχειρήσεων συνεργούν με επενδύσεις πρώτης μεταποίησης του Υπομέτρου L123, τις επενδύσεις βιοτεχνίας και παραγωγής ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση του Υπομέτρου L311 και τις επενδύσεις ανάπτυξης τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας του Υπομέτρου L313.

- **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Ο καινοτόμος χαρακτήρας των προτεινόμενων παρεμβάσεων έγκειται στην ενίσχυση της νέας επιχειρηματικότητας και στην ανάδειξη της διασύνδεσης του τριτογενούς τομέα με τον πρωτογενή και τον δευτερογενή τομέα η οποία μέχρι σήμερα παρουσιάζεται ελλιπής.

- **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον για τη δικτύωση επιχειρήσεων αργυροχρυσόχοϊας, γυναικείων επιχειρήσεων, πολιτιστικών φορέων και αγροτουριστικών επιχειρήσεων.

- **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός δικτύων	2

➤ **Λογική της παρέμβασης σε σχέση με τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης, τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και των διαβουλεύσεων.**

Μέσα από το Υπομέτρο L313 επιχειρείται: α) η βελτίωση και οργάνωση του τουριστικού προϊόντος, β) η ενίσχυση της απασχόλησης, γ) η αύξηση της επισκεψιμότητας της περιοχής παρέμβασης, δ) η συμβολή στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, ε) η προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, στ) η προώθηση ίσων ευκαιριών σε νέους και γυναίκες.

Οι στόχοι αυτοί συνάδουν πλήρως με την υφιστάμενη κατάσταση στη περιοχή παρέμβασης η οποία χαρακτηρίζεται από μεγάλη συγκέντρωση τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες όμως περιοχές.

Στις περιοχές αυτές ο τουρισμός χαρακτηρίζεται από έντονη εποχική και χωρική συγκέντρωση και έλλειψη διαφοροποίησης καθώς σχετίζεται με το παραθαλάσσιο μαζικό τουρισμό χωρίς να αξιοποιούνται τα ποικίλα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής.

Αντίθετα, οι περιοχές της ενδοχώρας χαρακτηρίζονται από πληθυσμιακή συρρίκνωση και την ουσιαστική ανυπαρξία τουριστικών επενδύσεων.

Οι περιοχές αυτές πλήττονται από μείωση της απασχόλησης και αδυναμία συγκράτησης του πληθυσμού τους με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν υψηλές τιμές του δείκτη γήρανσης και να εγκαταλείπονται σταδιακά χωρίς να επωφελοούνται από την τουριστική ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών.

Ειδικότερα δε, οι γυναίκες, παρουσιάζουν πολύ μικρά ποσοστά συμμετοχής στην απασχόληση γεγονός το οποίο χαρακτηρίζει παραδοσιακές οικονομίες, οι οποίες αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα. Στόχος κάθε σχεδίου για τη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη θα πρέπει να είναι η συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και η αναζωογόνηση της μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων και μεγιστοποίησης των συνεργιών των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Οι τάσεις αυτές αντικατοπτρίζονται και στα αποτελέσματα της ανάλυσης SWOT σύμφωνα με τα οποία οι αδυναμίες και οι απειλές τις οποίες αντιμετωπίζει η περιοχή παρέμβασης εντοπίζονται σε σχέση με:

- ◆ Την ατελή διασύνδεση πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς παραγωγής.
- ◆ Την περιορισμένη επιχειρηματικότητα στην ενδοχώρα και σε ομάδες πληθυσμού όπως οι νέοι και οι γυναίκες.
- ◆ Τη χαμηλή διαφοροποίηση της οικονομίας της υπαίθρου.
- ◆ Τη χωροχρονική ανισοκατανομή της τουριστικής προσφοράς.
- ◆ Την απουσία συντονισμένων προγραμμάτων τουριστικής προβολής.
- ◆ Τους υψηλούς δείκτες γήρανσης του πληθυσμού.
- ◆ Την ανεπαρκή αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων.
- ◆ Τον έντονο ανταγωνισμό από νέους τουριστικούς προορισμούς.
- ◆ Το μη διαφοροποιημένο τουριστικό προϊόν το οποίο επικεντρώνεται στο μοντέλο του παραθαλάσσιου μαζικού τουρισμού.
- ◆ Την πληθυσμιακή αποδυνάμωση με την εγκατάλειψη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, κυρίως από το νεανικό πληθυσμό.

Αντίθετα, τα πλεονεκτήματα και οι ευκαιρίες σχετίζονται με:

- ✓ Τις δυνατότητες για την ανάπτυξη και σύνδεση του παραθεριστικού τουρισμού και των ειδικών μορφών τουρισμού.
- ✓ Τη συγκέντρωση υψηλής ποιότητας ξενοδοχειακών υποδομών.
- ✓ Την ύπαρξη λιμανιών διαπεριφερειακής εμβέλειας και μικτής χρήσης και αεροδρομίου εντός της περιοχής παρέμβασης, καθώς και την εγγύτητα των περιοχών στο διεθνές αεροδρόμιο Ηρακλείου.
- ✓ Τους αξιόλογους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους (τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλους, NATURA 2000, καταφύγια άγριας ζωής, παραδοσιακοί οικισμοί, αρχαιολογικά ευρήματα κ.λ.π).
- ✓ Την ύπαρξη 18 χαρακτηρισμένων παραδοσιακών οικισμών εντός της περιοχής παρέμβασης.
- ✓ Την ποικιλία γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών.
- ✓ Τον οικογενειακό χαρακτήρα των μικρών επιχειρήσεων ο οποίος προσφέρει δυνατότητες για παροχή εξειδικευμένων /διαφοροποιημένων προϊόντων και υπηρεσιών τοπικού χαρακτήρα.
- ✓ Τη δυνατότητα άρσης της σχετικής απομόνωσης - πρόσβασης και των περιορισμών λόγω του μικρού μεγέθους των επιχειρήσεων με την ανάπτυξη στον τομέα της κοινωνίας της πληροφορίας (τεχνολογίες πληροφορικής, τηλεπικοινωνιών, τηλεματικής).
- ✓ Το αυξανόμενο ενδιαφέρον για ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού συνδεδεμένες με το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.
- ✓ Τη τάση της τουριστικής αγοράς για διαφοροποιημένο τουριστικό προϊόν.

Επομένως, μία δέσμη δραστηριοτήτων η οποία θα αποσκοπεί στην ενθάρρυνση των τουριστικών δραστηριοτήτων πρέπει να:

- ❖ Ενισχύει την ισόρροπη ανάπτυξη.
- ❖ Λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά επίπεδα τουριστικής ανάπτυξης μεταξύ παράλιων και ενδοχώρας.
- ❖ Λαμβάνει υπόψη τη δυνατότητα ανάπτυξης συνεργιών μεταξύ των τομέων της οικονομικής δραστηριότητας.
- ❖ Τονώνει την απασχόληση ιδιαίτερα των γυναικών και των νέων και να τους εμπλέκει ενεργά στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών.
- ❖ Να αξιοποιεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (φυσικά, πολιτιστικά κ.λπ) της περιοχής.

Σε αυτή τη λογική, το Υπομέτρο L313 αφορά την ενθάρρυνση της τουριστικής δραστηριότητας στις περιοχές οι οποίες μέχρι σήμερα δεν έχουν αξιοποιήσει κατάλληλα τα φυσικά και πολιτιστικά τους πλεονεκτήματα ώστε να ωφεληθούν από μία ήπιας μορφής τουριστική ανάπτυξη.

Ταυτόχρονα, με αυτό το τρόπο διαφοροποιείται και ενισχύεται το σύνολο του τουριστικού προϊόντος της περιοχής παρέμβασης.

Πιο συγκεκριμένα, η ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού, βασισμένων στα ιδιαίτερα πολιτιστικά και περιβαλλοντικά στοιχεία της περιοχής παρέμβασης και με τη χρησιμοποίηση των τοπικών πόρων, μπορεί να προσφέρει τις απαραίτητες συνέργειες μεταξύ του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής.

Με αυτό το τρόπο, ο τουρισμός δύναται να συμβάλει ουσιαστικά στη δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων, στην ενίσχυση της απασχόλησης και επομένως στη συγκράτηση του πληθυσμού.

Επιπλέον, η ενθάρρυνση των τουριστικών δραστηριοτήτων θα συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής μέσω της άρσης της απομόνωσης, τη δημιουργία υποδομών και την παροχή ευκαιριών ψυχαγωγίας.

Με αυτό τον τρόπο θα γίνει ελκυστικότερη ως περιοχή διαβίωσης και για το νεαρότερο πληθυσμό συμβάλλοντας στην αναστροφή των αρνητικών δημογραφικών δεικτών.

Εκτός από την ενίσχυση της απασχόλησης και τη συγκράτηση του πληθυσμού, η ενθάρρυνση ήπιων τουριστικών δραστηριοτήτων θα συμβάλλει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, την αναβάθμιση και τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής παρέμβασης.

Όπως προέκυψε από την εκ των κάτω προς τα άνω διαδικασία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον τόσο από τους αναπτυξιακούς φορείς και τη τοπική αυτοδιοίκηση, όσο και από τους ιδιώτες επενδυτές.

Η ανάπτυξη των ήπιων μορφών τουρισμού προέκυψε ως ένα σημαντικό στοιχείο των διαβουλεύσεων με τους φορείς οι οποίοι επιθυμούν τη στήριξη των ιδιωτικών επενδύσεων με σειρά δράσεων δημόσιου χαρακτήρα, υποστηρικτικών προς την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού.

Επενδυτικό ενδιαφέρον εκφράστηκε και από ιδιώτες για την υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων στο τομέα του τουρισμού.

➤ **Στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται από το Υπομέτρο.**

Η υλοποίηση του Υπομέτρου εξυπηρετεί το Κεντρικό Στόχο του τοπικού προγράμματος «*Διατήρηση ζωντανών και βιώσιμων αγροτικών κοινωνιών με ανταγωνιστική οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή, ποιότητα ζωής και αειφόρο χρήση φυσικών και πολιτιστικών πόρων*», καθώς και τους επιμέρους στόχους «ενθάρρυνσης και ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, διαφοροποίησης της οικονομίας της υπαίθρου και ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού και συναφών υπηρεσιών», «παροχής ελκυστικών ευκαιριών απασχόλησης για τη συγκράτηση ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο και παροχής ενισχυμένων ευκαιριών στο νεανικό και γυναικείο πληθυσμό» και «αναβάθμισης της ποιότητας ζωής και εμπύχωσης του τοπικού πληθυσμού».

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία του Υπομέτρου.**

Συνολικό Κόστος:	2.150.000
Δημόσια Δαπάνη:	1.170.000
Ίδια Συμμετοχή:	980.000

➤ **Αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του Υπομέτρου με τις προβλεπόμενες σε αυτό δράσεις.**

Στο πλαίσιο του Υπομέτρου προβλέπεται η ενίσχυση πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008 και παρεμβάσεων δημόσιου χαρακτήρα τα οποία αφορούν στη βελτίωση και οργάνωση του τουριστικού προϊόντος, την ενίσχυση της απασχόλησης, την αύξηση της επισκεψιμότητας των περιοχών παρέμβασης, τη συμβολή στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, την προβολή-προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών.

Στο Υπομέτρο L313 εντάσσονται οι ακόλουθες Δράσεις:

Δράση L313-2: Σήμανση αξιοθέατων και μνημείων.

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Η ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας στις περιοχές της ενδοχώρας πρέπει απαραίτητα να συνοδεύεται από δράσεις σήμανσης των αξιοθέατων και μνημείων των περιοχών.

Όπως έχει προκύψει από σχετικές έρευνες, η τοποθέτηση πινακίδων για τη καθοδήγηση προς έναν προορισμό αυξάνει σημαντικά την επισκεψιμότητα του καθώς οι πινακίδες λειτουργούν και ως προβολή του εν λόγω σημείου ενδιαφέροντος.

Η περιοχή προσφέρει σημαντικές δυνατότητες για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Η ήπια αυτή τουριστική ανάπτυξη μπορεί να βασιστεί στη ποικιλία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων τους οποίους διαθέτει η περιοχή παρέμβασης.

Σημαντικό βήμα σε αυτή τη διαδικασία αποτελεί η σήμανση των μνημείων και των αξιοθέατων της περιοχής ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση σε αυτά, καθώς και η βελτιστοποίηση της εμπειρίας μέσω της κατανόησης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του μνημείου / αξιοθέατου (π.χ μονοπάτια, εκκλησιαστικά μνημεία, αξιοθέατα, πολιτιστικά μνημεία) η οποία μπορεί να επιτευχθεί με τη παροχή της απαραίτητης πληροφορίας.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η σήμανση αξιοθέατων και μνημείων της περιοχής παρέμβασης.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά έργο είναι 300.000 €.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	150.000
Δημόσια Δαπάνη:	150.000
Ίδια Συμμετοχή:	0
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	12,82%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	3,46%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Η συγκεκριμένη δράση αποσκοπεί στη:

- ✓ Προσέλκυση επισκεπτών από τις παραθαλάσσιες τουριστικές περιοχές
- ✓ Αύξηση της επισκεψιμότητας στις αγροτικές περιοχές της ενδοχώρας
- ✓ Ανάδειξη του φυσικού, ιστορικού και πολιτιστικού πλούτου
- ✓ Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής
- ✓ Στήριξη των τουριστικών δραστηριοτήτων
- ✓ Ικανοποίηση των τουριστών / επισκεπτών

Όπως προέκυψε από την ανάλυση SWOT, ένα από τα προβλήματα της περιοχής παρέμβασης είναι η αδυναμία της να ανταγωνιστεί τους νέους προορισμούς που αναδύονται και η εξάρτηση της τουριστικής της ανάπτυξης γύρω από το μοντέλο ήλιος-θάλασσα.

Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού οι οποίες θα αξιοποιούν τον πολιτιστικό και περιβαλλοντικό πλούτο της περιοχής και θα είναι χωρικά και χρονικά διεσπαρμένες είναι κατεξοχήν ζητούμενο.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ Δικαιούχοι.

ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα.

➤ Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.

Η δράση παρουσιάζει συνέργια με λοιπές δράσεις όπως:

- ✓ «Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»

- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου.
- ✓ «Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών υψηλής φυσικής αξίας»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου»
- ✓ «Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία - συλλογές - εκθετήρια σχετικά με την λαογραφική / αγροτική / πολιτιστική κληρονομιά»

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Η καινοτομία της Δράσης έγκειται ακριβώς στην απουσία σχετικής σήμανσης των μνημείων και των αξιοθέατων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι απουσιάζουν οδικές πινακίδες σε κομβικά σημεία, ενώ και η πληροφορία η οποία παρέχεται στους επισκέπτες κατά την επίσκεψη τους είναι από ελλιπής έως ανύπαρκτη.

Η Δράση αποσκοπεί να καλύψει αυτό κενό με την αξιόπιστη σήμανση των μνημείων και των αξιοθέατων της περιοχής.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει έντονο εκδηλωθεί ενδιαφέρον από τοπικούς φορείς (σήμανση μινωικών μονοπατιών, εκκλησιαστικών μνημείων, φυσιολατρικών - πολιτιστικών διαδρομών κ.λπ.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός παρεμβάσεων	3

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Η προβολή και προώθηση των φυσικών, ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων τα οποία διαμορφώνουν τη ταυτότητα και τη μοναδικότητα ενός τόπου και της κοινωνίας που ζει σε αυτόν, μπορούν να αποτελέσουν πόλους έλξης επισκεπτών. Τα στοιχεία αυτά χρήζουν προσεκτικής και στοχοθετημένης προβολής και προώθησης.

Δράσεις οι οποίες αποσκοπούν στη προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μιας περιοχής πρέπει να βασίζονται σε μία σειρά διαδοχικών και αλληλοϋποστηριζόμενων μέτρων.

Καταρχήν χρειάζεται η αναγνώριση και η ανάδειξη των χαρακτηριστικών εκείνων τα οποία συγκροτούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της. Η προβολή και η προώθηση τους δεν μπορεί να προηγείται της προσεκτικής ανάπτυξης και ανάδειξης τους.

Επομένως, οι δράσεις προβολής και προώθησης πρέπει να συνδυαστούν αρμονικά με τις δράσεις ανάδειξης των χαρακτηριστικών που θα προβληθούν και να σχεδιαστούν έτσι ώστε να εξυπηρετούν το σύνολο των παρεμβάσεων οι οποίες θα υλοποιηθούν ή ήδη υλοποιούνται στη περιοχή.

Επίσης, μία ιδιαιτερότητα η οποία αφορά τη τουριστική προβολή και προώθηση είναι η απόσταση η οποία χωρίζει τις εν δυνάμει αγορές του τουριστικού προϊόντος και τις περιοχές προσφοράς του προϊόντος αυτού.

Η ιδιαιτερότητα αυτή πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη και να γίνεται προσεκτική επιλογή μίας ποικιλίας εργαλείων προώθησης και προβολής.

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης περιλαμβάνουν το πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα όπως έχει καταγραφεί στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, την ύπαρξη περιοχών φυσικού κάλλους, τη γραφικότητα της υπαίθρου, τα τοπικά προϊόντα ποιότητας κ.λπ.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθούν ενέργειες προβολής και προώθησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής παρέμβασης.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά έργο είναι 100.000 €.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	100.000
Δημόσια Δαπάνη:	70.000
Ίδια Συμμετοχή:	30.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	5,98%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	1,62%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Η δράση αποσκοπεί στη:

- ✓ στήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας
- ✓ ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην ύπαιθρο
- ✓ προβολή των τοπικών ποιοτικών προϊόντων
- ✓ μεγιστοποίηση των συνεργιών και των ωφελειών μεταξύ των τομέων της οικονομικής δραστηριότητας
- ✓ ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, αλλά και της τοπικής κοινωνίας γύρω από τα μοναδικά φυσικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά της περιοχής

Όπως έδειξε η ανάλυση SWOT, η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από την απουσία συντονισμένων προγραμμάτων τουριστικής προβολής, τη χωρο-χρονική ανισοκατανομή της τουριστικής προσφοράς, την ατελή διασύνδεση πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς παραγωγής και τη χαμηλή διαφοροποίηση της οικονομίας της υπαίθρου.

Από τη άλλη μεριά, παρουσιάζει δυνατότητες για την ανάπτυξη και σύνδεση του παραθεριστικού τουρισμού και των ειδικών μορφών τουρισμού ενώ, διαθέτει αξιόλογους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους (τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, NATURA, καταφύγια άγριας ζωής, παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικά ευρήματα κ.λπ) και ποικιλία γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών.

Επίσης, οι δράσεις προβολής και προώθησης θα συμβάλλουν ουσιαστικά στη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες λόγω του μεγέθους και του οικογενειακού τους χαρακτήρα δε διαθέτουν τους απαραίτητους πόρους αλλά και την απαιτούμενη τεχνογνωσία σε θέματα προβολής.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα.

➤ **Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Όπως προαναφέρθηκε, η Δράση παρουσιάζει μεγάλο βαθμό συνέργιας με τις περισσότερες δράσεις του Σχεδίου Τοπικού Προγράμματος όπως με τις παρακάτω

- ✓ «Σήμανση αξιοθέατων και μνημείων»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου»
- ✓ «Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών υψηλής φυσικής αξίας»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση του τοπίου της υπαίθρου»
- ✓ «Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία - συλλογές - εκθετήρια σχετικά με την λαογραφική / αγροτική / πολιτιστική κληρονομιά»
- ✓ «Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων»
- ✓ «Βελτίωση ποιότητας ζωής / διαφοροποίηση»

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Η Δράση προβολής και προώθησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής παρέμβασης μπορεί να θεωρηθεί καινοτόμος λόγω του υψηλού βαθμού συμπληρωματικότητας με άλλες Δράσεις του Μέτρου 41.

Πρόκειται για μία Δράση «κλειδί», η οποία με την ορθή υλοποίηση της μπορεί να επιφέρει σημαντικά οφέλη σε όλους τους κλάδους της οικονομίας και να συμβάλει στη μεγιστοποίηση των συνεργιών μεταξύ των δράσεων.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί έντονο ενδιαφέρον από τοπικούς φορείς (προβολή των τοπικών προϊόντων με συμμετοχή σε περίπτερα εκθέσεων του εσωτερικού και του εξωτερικού, διοργάνωση εκδηλώσεων γευσισγνωσίας για τη προβολή των προϊόντων και την αύξηση της επισκεψιμότητας της περιοχής, δημιουργία έντυπου και ψηφιακού υλικού τουριστικής προβολής, αξιοποίηση του δικτύου οργάνωσης, πληροφόρησης και προώθησης αγροτικού τουρισμού Νομού Λασιθίου κ.λπ).

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός ενεργειών προβολής – προώθησης	3

➤ **Αναλυτική περιγραφή.**

Η δημιουργία νέων υποδομών διανυκτέρευσης, σε μία περιοχή με σημαντική τουριστική ανάπτυξη, στοχεύει στη δημιουργία τουριστικής προσφοράς (και κατά προέκταση ζήτησης) σε περιοχές με συγκριτικά πλεονεκτήματα και δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού οι οποίες όμως μέχρι τώρα δεν διαθέτουν τουριστικές υποδομές.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε υποδομές διανυκτέρευσης που είναι συμβατές με τη τοπική αρχιτεκτονική της περιοχής (όπου υπάρχουν σχετικές προδιαγραφές), αξιοποιούν τοπικά προϊόντα, παρέχουν στους επισκέπτες τους τη δυνατότητα συμμετοχής σε δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή και βρίσκονται σε περιοχές με σημαντικά φυσικά ή πολιτιστικά αξιοθέατα και μνημεία ή κοντά σε φυσιολατρικές και πολιτιστικές διαδρομές - μονοπάτια και έχουν δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προτεραιότητα στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Οι επενδύσεις για υποδομές διανυκτέρευσης και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις υλοποιούνται υποχρεωτικά με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2974/710/8-4-2009 (ΦΕΚ 670/Β/10-4-2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως ισχύει κάθε φορά.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 600.000 € και η δυναμικότητα έως 40 κλίνες.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.**

Συνολικό Κόστος:	1.000.000
Δημόσια Δαπάνη:	500.000
Ίδια Συμμετοχή:	500.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	42,74%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	11,54%

➤ **Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.**

Η δράση αποσκοπεί στην:

- ✓ Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και των νέων.
- ✓ Χωρο-χρονική ισοκατανομή και διαφοροποίηση τουριστικής προσφοράς.
- ✓ Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.
- ✓ Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας της υπαίθρου.
- ✓ Βελτίωση της ποιότητας της ζωής των αγροτικών κοινωνιών και συγκράτηση του πληθυσμού τους.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης SWOT, η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από περιορισμένη επιχειρηματικότητα στην ενδοχώρα και σε ομάδες πληθυσμού όπως οι νέοι και οι γυναίκες, χαμηλή διαφοροποίηση της οικονομίας, χωρο-χρονική ανισοκατανομή της τουριστικής προσφοράς, έντονο ανταγωνισμό από νέους τουριστικούς προορισμούς, μη διαφοροποιημένο τουριστικό προϊόν το οποίο επικεντρώνεται στο μοντέλο του παραθαλάσσιου μαζικού τουρισμού, πληθυσμιακή αποδυνάμωση με την εγκατάλειψη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, κυρίως από το νεανικό πληθυσμό.

Όπως επίσης έδειξε η ανάλυση SWOT, η περιοχή παρουσιάζει δυνατότητες για την ανάπτυξη και σύνδεση του παραθεριστικού τουρισμού και των ειδικών μορφών τουρισμού, διαθέτει αξιόλογους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ενώ ο οικογενειακός χαρακτήρας των μικρών επιχειρήσεων προσφέρει δυνατότητες για παροχή εξειδικευμένων /διαφοροποιημένων προϊόντων και υπηρεσιών τοπικού χαρακτήρα.

Με βάση αυτά τα χαρακτηριστικά και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον για τις εναλλακτικές και ειδικές μορφές τουρισμού, καθώς και τη γενικότερη τάση της τουριστικής αγοράς για διαφοροποιημένο τουριστικό προϊόν, γίνεται εμφανές ότι η ενθάρρυνση της ανάπτυξης τουριστικών καταλυμάτων στην ενδοχώρα είναι δράση με βαρύνουσα σημασία.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311 που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

➤ **Περιγραφή της συνέργειας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η δράση παρουσιάζει συνέργια με λοιπές δράσεις του τοπικού προγράμματος όπως:

- ✓ «Σήμανση αξιοθέατων και μνημείων»
- ✓ «Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου
- ✓ «Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών υψηλής φυσικής αξίας»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση του τοπίου της υπαίθρου»
- ✓ «Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία - συλλογές - εκθετήρια σχετικά με την λαογραφική / αγροτική / πολιτιστική κληρονομιά»
- ✓ «Βελτίωση ποιότητας ζωής / διαφοροποίηση»

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Η καινοτομία της παρέμβασης συνίσταται στην επιλογή των περιοχών στις οποίες θα ενισχυθούν οι σχετικές επενδύσεις.

Πρόκειται για περιοχές οι οποίες δεν έχουν αναπτύξει μέχρι στιγμής τουριστική δραστηριότητα και η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων τους προσφέρει την ευκαιρία να διαφοροποιήσουν την οικονομία τους και να δώσουν ερεθίσματα στους νέους για την παραμονή στην περιοχή.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον κυρίως για ίδρυση νέων υποδομών διανυκτέρευσης σε αρκετούς οικισμούς της περιοχής παρέμβασης

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός υποδομών διανυκτέρευσης	3

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Η πλειοψηφία των μονάδων εστίασης και αναψυχής στη περιοχή παρέμβασης συγκεντρώνεται στις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές και τα οικιστικά κέντρα ενώ αντίθετα στις περιοχές της ενδοχώρας λειτουργούν λίγα μικρά καφενεία και ταβέρνες.

Στη λογική της ανάπτυξης μίας κρίσιμης μάζας τουριστικών υπηρεσιών η οποία είναι σημαντική για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος, η λειτουργία μονάδων εστίασης και αναψυχής είναι σημαντική.

Προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες των τουριστών που θα επιλέξουν την ενδοχώρα αλλά και να προσελκυστούν επισκέπτες από τις παραθαλάσσιες τουριστικές περιοχές, οι οποίες μπορεί να λειτουργήσουν ως δεξαμενές επισκεπτών, είναι αναγκαία η παροχή υπηρεσιών εστίασης και αναψυχής.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε χώρους εστίασης και αναψυχής που είναι συμβατοί με τη τοπική αρχιτεκτονική της περιοχής (όπου υπάρχουν σχετικές προδιαγραφές), αξιοποιούν τοπικά προϊόντα και βρίσκονται σε περιοχές με σημαντικά φυσικά ή πολιτιστικά αξιοθέατα και μνημεία ή κοντά σε φυσιολατρικές και πολιτιστικές διαδρομές - μονοπάτια και έχουν δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προτεραιότητα στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 300.000 €.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	500.000
Δημόσια Δαπάνη:	250.000
Ίδια Συμμετοχή:	250.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	21,37%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	5,77%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Η Δράση αποσκοπεί στη:

- ✓ Παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών φιλοξενίας με τοπικό παραδοσιακό χρώμα.
- ✓ Δημιουργία μιας κρίσιμης μάζας επιχειρήσεων.
- ✓ Ανάδειξη της Κρητικής γαστρονομίας.
- ✓ Προώθηση των τοπικών ποιοτικών προϊόντων.
- ✓ Προσφορά τουριστικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας.
- ✓ Ικανοποίηση των τουριστών και βελτιστοποίηση της τουριστικής εμπειρίας.
- ✓ Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και νέων.
- ✓ Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης SWOT, ένα από τα πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης αφορά την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (βιολογικά, ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΟΠΑΠ, βραβευθέντα κλπ). Μάλιστα, η περιοχή παράγει σημαντικό αριθμό προϊόντων που συνθέτουν τη μεσογειακή διατροφή.

Τα πλεονεκτήματα αυτά σε συνδυασμό με τις ευκαιρίες οι οποίες παρουσιάζονται στο ευρύτερο περιβάλλον λόγω της διάδοσης του Κρητικού διατροφικού προτύπου, σε συνδυασμό με τις αλλαγές που συντελούνται στα καταναλωτικά πρότυπα με την αύξηση των αποδράσεων στην ύπαιθρο και αναζήτησης του αυθεντικού, ανταποκρίνονται πλήρως στη σκοπιμότητα των δράσεων.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311 που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/EK και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

➤ **Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η δράση παρουσιάζει συνέργια με τις λοιπές δράσεις του τοπικού προγράμματος όπως:

- ✓ «Σήμανση αξιοθέατων και μνημείων»
- ✓ «Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου
- ✓ «Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών υψηλής φυσικής αξίας»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση του τοπίου της υπαίθρου»
- ✓ «Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία - συλλογές - εκθετήρια σχετικά με την λαογραφική / αγροτική / πολιτιστική κληρονομιά»
- ✓ «Βελτίωση ποιότητας ζωής / διαφοροποίηση»

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Η καινοτομία της δράσης έγκειται στο γεγονός ότι εστιάζεται, τόσο όσον αφορά την ίδρυση νέων μονάδων εστίασης, όσο και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων, στην χρησιμοποίηση τοπικών προϊόντων και την προώθηση της Κρητικής γαστρονομίας.

Η έμφαση αυτή αποτελεί την κατευθυντήρια γραμμή για την επιλογή των επενδυτικών σχεδίων που θα ενισχυθούν.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον κυρίως για ίδρυση νέων χώρων εστίασης και αναψυχής σε αρκετούς οικισμούς της περιοχής παρέμβασης

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός χώρων εστίασης και αναψυχής	3

Δράση L313-8: Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας).

➤ **Αναλυτική περιγραφή.**

Η παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού προϋποθέτει την ανάπτυξη ποικίλων δραστηριοτήτων για τη προσέλκυση επισκεπτών, την επιμήκυνση του χρόνου παραμονής τους και τη βελτίωση της τουριστικής εμπειρίας.

Στη περιοχή παρέμβασης το κύριο ζητούμενο είναι η ενσωμάτωση στη κοινωνική ζωή, πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών δραστηριοτήτων με στόχο τη παράταση της παραμονής των επισκεπτών, τη διεύρυνση των πληθυσμιακών ομάδων που αποτελούν τους εν δυνάμει επισκέπτες, αλλά και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας).

Στη Δράση αυτή δεν εντάσσονται επιχειρήσεις που ενισχύονται από τις δράσεις L313-5 και L313-6.

Στη περίπτωση που οι επενδυτικές προτάσεις προβλέπουν και εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα δίδεται σχετική προμολογία στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά επένδυση είναι 300.000 €.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.**

Συνολικό Κόστος:	400.000
Δημόσια Δαπάνη:	200.000
Ίδια Συμμετοχή:	200.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	17,09%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	4,62%

➤ **Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.**

Η δράση αποσκοπεί στα ακόλουθα:

- ✓ Δημιουργία μιας κρίσιμης μάζας επιχειρήσεων εξυπηρέτησης του τουρισμού.
- ✓ Επιμήκυνση του χρόνου παραμονής των τουριστών.
- ✓ Βελτίωση της τουριστικής εμπειρίας.
- ✓ Χωροχρονική διάχυση των τουριστών.
- ✓ Αύξηση της προστιθέμενης αξίας του τουριστικού προϊόντος.
- ✓ Εμπλουτισμός και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος.
- ✓ Προσφορά ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών.
- ✓ Βελτίωση της ποιότητας της ζωής.
- ✓ Συγκράτηση του πληθυσμού και ιδιαίτερα των νέων.

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, το αυξανόμενο ενδιαφέρον για ειδικές μορφές τουρισμού και συναφείς δραστηριότητες δημιουργεί ευκαιρίες για την οργάνωση και ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος στη περιοχή παρέμβασης το οποίο θα αξιοποιεί τις σύγχρονες τάσεις και θα προσφέρει βασικές αλλά και εξεζητημένες εμπειρίες στους τουρίστες και τους επισκέπτες της περιοχής.

Επίσης η παροχή ευκαιριών αναψυχής θα λειτουργήσει θετικά στη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και ιδιαίτερα των νέων.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311 που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/EK και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

➤ **Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η δράση παρουσιάζει συνέργια με τις παρακάτω δράσεις:

- ✓ «Σήμανση αξιοθέατων και μνημείων»
- ✓ «Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»
- ✓ «Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής»
- ✓ «Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών υψηλής φυσικής αξίας»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου»
- ✓ «Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση του τοπίου της υπαίθρου»
- ✓ «Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία-συλλογές-εκθετήρια σχετικά με την λαογραφική/αγροτική/πολιτιστική κληρονομιά»
- ✓ «Βελτίωση ποιότητας ζωής / διαφοροποίηση»

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Παρά την ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού και των συναφών υπηρεσιών σε συγκεκριμένους πόλους της παραλιακής ζώνης, η περιοχή εμφανίζει υστέρηση στη παροχή υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων των ειδικών μορφών τουρισμού και του τουριστικού ρεύματος με ειδικά ενδιαφέροντα.

Κατά συνέπεια η ενίσχυση των εν λόγω δράσεων θα αμβλύνει το σχετικό έλλειμμα των εν λόγω υπηρεσιών και θα στηρίξει το τουριστικό ρεύμα προς την ενδοχώρα.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον κυρίως για ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού και προϊόντων περιήγησης στην αγροτική ύπαιθρο.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός επιχειρήσεων	2

➤ **Λογική της παρέμβασης σε σχέση με τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης, τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και των διαβουλεύσεων.**

Η περιοχή παρέμβασης στο σύνολο της χαρακτηρίζεται από ένα μοναδικό και ιδιαίτερα πλούσιο φυσικό περιβάλλον, το οποίο για χρόνια ήταν άρρηκτα συνδεδεμένο με την ανθρώπινη παρουσία και δραστηριότητα γεγονός που οδήγησε στη δημιουργία ενός επίσης πλούσιου και ιδιαίτερου ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δομημένου και αύλου).

Η σταδιακή εγκατάλειψη της υπαίθρου οδήγησε στην εγκατάλειψη ή στη περιορισμένη ανάδειξη και αξιοποίηση του τοπικού πολιτιστικού πλούτου που θα μπορούσε να συμβάλλει στην ενίσχυση της τοπικής ταυτότητας και έμμεσα στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

Σήμερα δεδομένης αφενός της πληθυσμιακής συρρίκνωσης που χαρακτηρίζει τις περιοχές της ενδοχώρας και ειδικότερα τους ορεινούς οικισμούς, αλλά και του τουριστικού μοντέλου που ακολούθησε η ευρύτερη περιοχή, η αξιοποίηση και η ουσιαστική στήριξη και η ανάδειξη δραστηριοτήτων πολιτιστικού χαρακτήρα κατέχουν βαρύνουσα σημασία στη λογική της τοπικής ανάπτυξης, της προσέλκυσης επισκεπτών και της άμεσης και έμμεσης βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Οι τοπικοί πολιτιστικοί και λοιποί φορείς θα πρέπει να αναλάβουν συγκεκριμένο ρόλο και μέσα από συντονισμένες ενέργειες να συνδράμουν στη διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

➤ **Στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται από το Υπομέτρο**

Το Υπομέτρο L 321 και οι επιμέρους δράσεις που εντάσσονται σε αυτό συνάδουν σε σημαντικό βαθμό με το κεντρικό στόχο του τοπικού προγράμματος, καθώς συμβάλλουν στην αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων με στόχο την αιεφόρο ανάπτυξη της υπαίθρου και τη διατήρηση βιώσιμων αγροτικών κοινωνιών.

Παράλληλα το Υπομέτρο προωθεί την ενίσχυση της πολιτιστικής δραστηριότητας και τη πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης με στόχο την εμπύχωση του τοπικού πληθυσμού και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία του Υπομέτρου.**

Συνολικό Κόστος:	140.000
Δημόσια Δαπάνη:	105.000
Ίδια Συμμετοχή:	35.000

➤ **Αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του Υπομέτρου με τις προβλεπόμενες σε αυτό δράσεις.**

Στο Υπομέτρο L321 εντάσσονται παρεμβάσεις δημιουργίας βασικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πολιτισμού και αναψυχής, που αφορούν ένα χωριό ή ομάδα χωριών και τη συναφή μικρής κλίμακας υποδομή.

Στο Υπομέτρο L321 εντάσσονται οι ακόλουθες δράσεις:

Δράση L321-3: Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς - στήριξη πολιτιστικών φορέων για μικρής κλίμακας υποδομή, προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων, στολών.

➤ **Αναλυτική περιγραφή.**

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθούν πολιτιστικές εκδηλώσεις και εκδηλώσεις ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς καθώς και πολιτιστικοί φορείς για μικρής κλίμακας υποδομή, προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων και στολών.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε σημαντικές και ευρείας απήχησης εκδηλώσεις καθώς και σε εκδηλώσεις που συνδέονται με σημαντικής αξίας τοπικά προϊόντα.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά έργο είναι 30.000 €.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.**

Συνολικό Κόστος:	140.000
Δημόσια Δαπάνη:	105.000
Ίδια Συμμετοχή:	35.000
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	100%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	2,42%

➤ **Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.**

Στο πλαίσιο της καταγραφής και αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης αναδείχθηκε η περιορισμένη αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων και ειδικότερα η λανθάνουσα δυναμική των πολιτιστικών φορέων / συλλόγων της περιοχής παρέμβασης σε συνδυασμό με τα σημαντικά περιθώρια βελτίωσης και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας.

Παράλληλα συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής είναι η άρρηκτη σχέση του τοπικού πολιτισμού με τη κρητική γαστρονομία και διατροφή.

Η ανάγκη ανάπτυξης πολιτιστικών δραστηριοτήτων, καθώς και η ανάδειξη του δεσμού «πολιτισμός - κρητική διατροφή», αποτελούν μοναδικά στοιχεία που θα συμβάλλουν στη πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα.

➤ **Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η Δράση εμφανίζει συνέργια με τις Δράσεις των Υπομέτρων L322: Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών και L323: Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς.

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Ο καινοτόμος χαρακτήρας των προτεινόμενων παρεμβάσεων έγκειται στην ανάδειξη της διασύνδεσης του πολιτισμού με τη τοπική γαστρονομία και στην αξιοποίηση της σχέσης αυτής.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό επενδυτικό ενδιαφέρον (εκδηλώσεις γευσιγνωσίας, πολιτιστικές εκδηλώσεις κ.λπ).

➤ Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός εκδηλώσεων	4

➤ **Λογική της παρέμβασης σε σχέση με τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης, τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και των διαβουλεύσεων.**

Το οικιστικό περιβάλλον των περιοχής παρέμβασης, εξαιρουμένων των ανεπτυγμένων τουριστικά παραλιακών ζωνών, αντανάκλα τα προβληματικά χαρακτηριστικά της δημογραφικής συρρίκνωσης και της κοινωνικής - οικονομικής καθυστέρησης σε σχέση με τους αντίστοιχους μέσους όρους της χώρας.

Στους περισσότερους οικισμούς στους οποίους, παρά τη μείωση, συγκρατήθηκε η κρίσιμη μάζα πληθυσμού, παρατηρείται έλλειψη υποδομών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, εγκατάλειψη άλλων δημόσιων υποδομών, έλλειψη παρεμβάσεων για τη διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής φυσιογνωμίας, καθώς και εγκατάλειψη και φθορά του αρχιτεκτονικού τους πλούτου και του οικιστικού αποθέματος.

Στους οικισμούς αυτούς, η διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων όταν υπήρχε, περιορίστηκε σε σημειακές παρεμβάσεις, κατά κύριο λόγο στις κεντρικές πλατείες χωρίς να εξασφαλίζεται η λειτουργική και η μορφολογική τους σύνδεση με τον υπόλοιπο οικιστικό ιστό και τη συνολική αναβάθμισή του.

➤ **Στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται από το Υπομέτρο**

Στόχος του Υπομέτρου L322 είναι η προστασία και ανάδειξη του παραδοσιακού και τοπικού οικιστικού περιβάλλοντος σε επιλεγμένους οικισμούς, καθώς και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Οι δράσεις δεν θα έχουν αποσπασματικό χαρακτήρα, αλλά θα αφορούν συνολικές παρεμβάσεις που θα αποσκοπούν τεκμηριωμένα στη διατήρηση της παραδοσιακής εικόνας των οικισμών, τη τοπική αρχιτεκτονική και την αγροτική κληρονομιά και σε πλήρη συμβατότητα με την προώθηση του στόχου της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης.

Προς τη κατεύθυνση της επίτευξης ουσιαστικού αποτελέσματος δεν ενθαρρύνεται η διασπορά των δράσεων σε πολλούς οικισμούς, αλλά αντίθετα επιδιώκεται ο περιορισμός των παρεμβάσεων σε λίγους οικισμούς που πληρούν μια σειρά χαρακτηριστικών όπως η δημογραφική συρρίκνωση, η συγκράτηση κρίσιμης μάζας πληθυσμού, οι ελλείψεις υποδομών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, η εγκατάλειψη άλλων δημόσιων υποδομών, η έλλειψη παρεμβάσεων για τη διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής φυσιογνωμίας, η εγκατάλειψη και φθορά του αρχιτεκτονικού τους πλούτου και του οικιστικού αποθέματος κ.λπ.

Πέραν της βελτίωσης της ποιότητας ζωής, οι δράσεις αυτές αναμένεται να συμβάλλουν άμεσα στην ενίσχυση της ελκυστικότητας και της επισκεψιμότητας της περιοχής και στη προστασία του περιβάλλοντος και έμμεσα στην ενίσχυση της απασχόλησης, στην ανάπτυξη επιχειρηματικότητας και τη προώθηση ίσων ευκαιριών.

Συμβάλλουν δηλαδή άμεσα ή έμμεσα στην επίτευξη των βασικών στόχων του τοπικού προγράμματος.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία του Υπομέτρου.**

Συνολικό Κόστος:	500.000
Δημόσια Δαπάνη:	500.000
Ίδια Συμμετοχή:	0

➤ **Αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του Υπομέτρου με τις προβλεπόμενες σε αυτό δράσεις.**

Στο Υπομέτρο L322 μπορούν να περιληφθούν έργα για την αναβάθμιση οικισμών με στόχο την προστασία και ανάδειξη του παραδοσιακού και τοπικού οικιστικού περιβάλλοντος του αγροτικού χώρου, καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Στο Υπομέτρο L322 εντάσσονται οι ακόλουθες Δράσεις:

Δράση L322-1: Βελτίωση και ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων.

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθούν έργα βελτίωσης και ανάπλασης κοινόχρηστων χώρων.

Βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση της Δράσης είναι η ύπαρξη μελέτης συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή η ύπαρξη σχεδίου αναβάθμισης αυτού.

Οι παρεμβάσεις δεν εφαρμόζονται σε χαρακτηρισμένους παραδοσιακούς οικισμούς.

Κατά προτεραιότητα θα εντάσσονται περιοχές στις οποίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα βασικά δίκτυα (π.χ. ύδρευσης, αποχέτευσης).

Η Δράση δεν μπορεί να αφορά επιχειρηματική δραστηριότητα και να αποφέρει έσοδα στο δικαιούχο κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την υλοποίηση του έργου.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά οικισμό είναι 1.000.000 €.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	300.000
Δημόσια Δαπάνη:	300.000
Ίδια Συμμετοχή:	0
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	60%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	6,93%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Οι ανάγκες για παρεμβάσεις στα πλαίσια της Δράσης είναι μεγάλες καθώς κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές για την επίτευξη του στόχου της βελτίωσης της ποιότητας ζωής και για τη προσέλκυση επισκεπτών και επενδύσεων.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ Δικαιούχοι.

ΟΤΑ α' βαθμού.

➤ Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.

Η Δράση παρουσιάζει συνέργια με τις παρακάτω Δράσεις και Υπομέτρα:

- Υπομέτρο L313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
- Υπομέτρο L321: Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό
- Υπομέτρο L323: Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς

➤ Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.

Το καινοτομικό στοιχείο της Δράσης είναι να ενταχθεί μαζί με άλλες παρεμβάσεις σε μια ευρύτερη λογική σύνδεσης των παρεμβάσεων με τα τοπικά υλικά που σηματοδοτούν τη ταυτότητα της περιοχής όπως είναι π.χ. η πέτρα.

Έτσι επιδιώκεται οι Δράσεις των Υπομέτρων L322 και L323 να αποτελέσουν τμήματα ενός ευρύτερου δικτύου διαδρομών.

➤ Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό ενδιαφέρον για έργα βελτίωσης και ανάπλασης κοινόχρηστων χώρων αρκετών οικισμών.

➤ Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός παρεμβάσεων	3

Δράση L322-2: Αποκατάσταση κτιρίων για κοινωφελή χρήση.

➤ Αναλυτική περιγραφή.

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθούν έργα αποκατάστασης κτιρίων για κοινωφελή χρήση.

Βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση της Δράσης είναι η ύπαρξη μελέτης συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή η ύπαρξη σχεδίου αναβάθμισης αυτού.

Οι παρεμβάσεις δεν εφαρμόζονται σε χαρακτηρισμένους παραδοσιακούς οικισμούς.

Η Δράση δεν αφορά μουσεία.

Η Δράση δεν μπορεί να αφορά επιχειρηματική δραστηριότητα και να αποφέρει έσοδα στο δικαιούχο κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την υλοποίηση του έργου.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος για κάθε παρέμβαση αποκατάστασης κτιρίου για κοινωφελή σκοπό είναι 300.000 €.

➤ Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.

Συνολικό Κόστος:	200.000
Δημόσια Δαπάνη:	200.000
Ίδια Συμμετοχή:	0
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	40%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	4,62%

➤ Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.

Οι ανάγκες για παρεμβάσεις στα πλαίσια της Δράσης είναι μεγάλες καθώς κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές για την επίτευξη του στόχου της βελτίωσης της ποιότητας ζωής και για τη προσέλκυση επισκεπτών και επενδύσεων.

➤ Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ Δικαιούχοι.

ΟΤΑ α' βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα.

➤ Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.

Η Δράση παρουσιάζει συνέργια με τις παρακάτω Δράσεις και Υπομέτρα:

- Υπομέτρο L313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
- Υπομέτρο L321: Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό
- Υπομέτρο L323: Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς

➤ Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.

Το καινοτομικό στοιχείο της Δράσης είναι να ενταχθεί μαζί με άλλες παρεμβάσεις του σχεδίου σε μια ευρύτερη λογική σύνδεσης των παρεμβάσεων με τα τοπικά υλικά που σηματοδοτούν την ταυτότητα της περιοχής όπως είναι η π.χ. πέτρα.

Έτσι επιδιώκεται οι Δράσεις των Υπομέτρων L322 και L323 να αποτελέσουν τμήματα ενός ευρύτερου δικτύου διαδρομών.

➤ Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί ικανοποιητικό ενδιαφέρον για έργα αποκατάστασης κτιρίων για κοινωφελή χρήση σε αρκετούς οικισμούς.

➤ Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός κτιρίων	2

➤ **Λογική της παρέμβασης σε σχέση με τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης, τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και των διαβουλεύσεων.**

Παρά τη περιορισμένη ανάπτυξη των περισσότερων περιοχών παρέμβασης, παρατηρείται ότι ορισμένες δραστηριότητες προκάλεσαν κατά το παρελθόν ή προκαλούν και σήμερα περιβαλλοντική υποβάθμιση στις περιοχές με ιδιαίτερο οικολογικό ενδιαφέρον, καθώς και σε τοποθεσίες υψηλής φυσικής αξίας (απόρριψη στερεών και υγρών αποβλήτων, υποβάθμιση από ανθρώπινες παρεμβάσεις ή φυσικές καταστροφές, έλλειψη παρεμβάσεων αποκατάστασης κλπ).

Στη περιοχή παρέμβασης παρατηρείται έλλειψη κινητοποίησης και ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού καθώς και των επισκεπτών προς την κατεύθυνση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων.

Επιπλέον, η αναπτυξιακή καθυστέρηση των ορεινών περιοχών είχε ως αποτέλεσμα να διατηρηθούν στην ύπαιθρο σημαντικά στοιχεία που είναι συνδεδεμένα με τη παραδοσιακή αγροτική ζωή (βρύσες, γεφύρια, μύλοι, λιοτρίβια κλπ).

Ο αρχιτεκτονικός αυτός πλούτος ο οποίος παρέμεινε ανεκμετάλλετος επί δεκαετίες και κινδυνεύει σήμερα από τη φθορά του χρόνου, αποτελεί σοβαρό συγκριτικό πλεονέκτημα των περιοχών αυτών πάνω στο οποίο μπορεί να στηριχθεί η προβολή της φυσιογνωμίας της περιοχής, η προσέλκυση επισκεπτών και ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων.

➤ **Στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται από το Υπομέτρο**

Στόχος του Υπομέτρου L323 είναι η προστασία και ανάδειξη περιοχών φυσικού κάλλους, καθώς και των παραδοσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου.

Με τις δράσεις αυτές ικανοποιείται ο στόχος του προγράμματος για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά ταυτόχρονα δημιουργούνται ευνοϊκές προϋποθέσεις για συμβολή στην επίτευξη στόχων όπως η ενίσχυση της απασχόλησης, η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και προώθηση ίσων ευκαιριών.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία του Υπομέτρου.**

Συνολικό Κόστος:	847.874
Δημόσια Δαπάνη:	847.874
Ίδια Συμμετοχή:	0

➤ **Αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του Υπομέτρου με τις προβλεπόμενες σε αυτό δράσεις.**

Στο πλαίσιο του Υπομέτρου L323 προβλέπονται παρεμβάσεις για την προστασία και ανάδειξη περιοχών φυσικού κάλλους, καθώς και παραδοσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου.

Στο Υπομέτρο L323 εντάσσονται οι ακόλουθες Δράσεις:

Δράση L323-1: Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών όπως βελτίωση - σήμανση μονοπατιών, φυτοτεχνικές εργασίες, τεχνικά έργα μικρής κλίμακας για την προστασία του εδάφους, διαμόρφωση θέσεων θέας καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.

➤ **Αναλυτική περιγραφή.**

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθούν παρεμβάσεις για τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών όπως βελτίωση - σήμανση μονοπατιών, φυτοτεχνικές εργασίες, τεχνικά έργα μικρής κλίμακας για την προστασία του εδάφους, διαμόρφωση θέσεων θέας καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.

Η Δράση εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα σε τοποθεσίες υψηλής φυσικής αξίας και σε περιοχές Natura 2000.

Η Δράση δεν μπορεί να αφορά επιχειρηματική δραστηριότητα και να αποφέρει έσοδα στο δικαιούχο κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την υλοποίηση του έργου.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά έργο είναι 300.000 €.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.**

Συνολικό Κόστος:	250.000
Δημόσια Δαπάνη:	250.000
Ίδια Συμμετοχή:	0
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	29,49%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	5,77%

➤ **Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.**

Οι ανάγκες για παρεμβάσεις στα πλαίσια της Δράσης είναι μεγάλες καθώς κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές για τη διατήρηση της ταυτότητας και την ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής, καθώς και για τη προσέλκυση επισκεπτών και επενδύσεων.

Το ενδιαφέρον που εκφράστηκε στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος προέρχεται κυρίως από ΟΤΑ και υπερβαίνει τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του προγράμματος.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα.

➤ **Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η Δράση παρουσιάζει συνέργια με τις παρακάτω Δράσεις και Υπομέτρα:

- Υπομέτρο L313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
- Υπομέτρο L321: Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό
- Υπομέτρο L322: Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Το καινοτομικό και παράλληλα το συνδυαστικό στοιχείο της Δράσης θα είναι να συνδεθεί, μαζί με άλλες παρεμβάσεις, με το νερό και τη πέτρα.

Έτσι η Δράση δεν θα είναι μεμονωμένη και αποσπασματική αλλά αποκτά ενότητα και συνέχεια.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί μεγάλο ενδιαφέρον για έργα προστασία και ανάδειξη περιοχών φυσικού κάλλους όπως είναι: βελτίωση - σήμανση μονοπατιών και φυσιολατρικών - πολιτιστικών διαδρομών, βελτίωση πρόσβασης και ανάδειξη σπηλαίων, διαμόρφωση θέσεων θέας κ.λπ.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός παρεμβάσεων	2

Δράση L323-2α: Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου τα οποία δεν είχαν ποτέ παραγωγική δραστηριότητα (όπως βρύσες, γεφύρια κ.λπ).

➤ **Αναλυτική περιγραφή.**

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθούν παρεμβάσεις για τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου τα οποία δεν είχαν ποτέ παραγωγική δραστηριότητα (όπως βρύσες, γεφύρια κ.λπ).

Για τα έργα που ενισχύονται στο πλαίσιο της Δράσης θα πρέπει να ισχύουν τα ακόλουθα:

α) να εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε αυτά.

β) να υλοποιούνται σύμφωνα με ποιοτικά χαρακτηριστικά που συνεισφέρουν στη διατήρηση της τοπικής αρχιτεκτονικής και του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος.

γ) να μην αφορούν ανακατασκευή από ίχνη ή ερείπια κτισμάτων.

Η Δράση δεν μπορεί να αφορά επιχειρηματική δραστηριότητα και να αποφέρει έσοδα στο δικαιούχο κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την υλοποίηση του έργου.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά έργο είναι 300.000 €.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.**

Συνολικό Κόστος:	100.000
Δημόσια Δαπάνη:	100.000
Ίδια Συμμετοχή:	0
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	11,79%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου:	2,31%

➤ **Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.**

Οι ανάγκες για παρεμβάσεις στα πλαίσια της Δράσης είναι μεγάλες καθώς κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές για τη διατήρηση της ταυτότητας και την ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής, καθώς και για τη προσέλκυση επισκεπτών και επενδύσεων.

Το ενδιαφέρον που εκφράστηκε στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του Τοπικού Προγράμματος προέρχεται κυρίως από ΟΤΑ και υπερβαίνει τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του προγράμματος.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα.

➤ **Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η Δράση παρουσιάζει συνέργια με τις παρακάτω Δράσεις και Υπομέτρα:

- Υπομέτρο L313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
- Υπομέτρο L321: Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό
- Υπομέτρο L322: Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Το καινοτομικό και παράλληλα το συνδυαστικό στοιχείο της Δράσης θα είναι να συνδεθεί, μαζί με άλλες παρεμβάσεις, με το νερό και τη πέτρα.

Έτσι η Δράση δεν θα είναι μεμονωμένη και αποσπασματική αλλά αποκτά ενότητα και συνέχεια.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος έχει εκδηλωθεί μεγάλο ενδιαφέρον για έργα διατήρησης, αποκατάστασης και αναβάθμισης πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου όπως είναι: πετρόκτιστες ανοικτές ή θολωτές ομβροδεξαμενές, συντήρηση και αποκατάσταση κατασκευών που σχετίζονται με την αγροτική παραγωγή (γεράνια, πηγάδια, βρύσες κ.λπ), ανοικτό πάρκο - μουσείο νερού κ.λπ.

➤ **Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).**

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός παρεμβάσεων	2

Δράση L323-4: Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία- συλλογές - εκθετήρια που σχετίζονται με τη λαογραφική / αγροτική / πολιτιστική κληρονομιά.

➤ **Αναλυτική περιγραφή.**

Στο πλαίσιο της Δράσης θα ενισχυθούν παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία- συλλογές - εκθετήρια που σχετίζονται με τη λαογραφική / αγροτική / πολιτιστική κληρονομιά.

Η Δράση δεν μπορεί να αφορά επιχειρηματική δραστηριότητα και να αποφέρει έσοδα στο δικαιούχο κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την υλοποίηση του έργου.

Κατά την εφαρμογή της Δράσης θα τηρηθούν οι όροι, οι τομείς ενίσχυσης, οι περιορισμοί και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) της Ελλάδας, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα.

Το ανώτατο συνολικό κόστος ανά έργο είναι 300.000 €.

➤ **Χρηματοδοτικά στοιχεία της Δράσης - Χρηματοδοτική βαρύτητα.**

Συνολικό Κόστος:	497.874
Δημόσια Δαπάνη:	497.874
Ίδια Συμμετοχή:	0
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου:	58,72%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέρους:	11,49%

➤ **Σκοπιμότητα και αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας της Δράσης σε σχέση με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης και τους στόχους του τοπικού προγράμματος.**

Οι ανάγκες για παρεμβάσεις στα πλαίσια της Δράσης είναι μεγάλες καθώς κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές για τη διατήρηση της ταυτότητας και την ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής, καθώς και για τη προσέλκυση επισκεπτών και επενδύσεων.

Το ενδιαφέρον που εκφράστηκε στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του Τοπικού Προγράμματος προέρχεται κυρίως από ΟΤΑ και υπερβαίνει τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του προγράμματος.

➤ **Περιοχή εφαρμογής της Δράσης.**

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER.

➤ **Δικαιούχοι.**

ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημόσιου χαρακτήρα.

➤ **Περιγραφή της συνέργιας της Δράσης με άλλες προτεινόμενες στο πλαίσιο του σχεδίου.**

Η Δράση παρουσιάζει συνέργια με τις παρακάτω Δράσεις και Υπομέτρα:

- Υπομέτρο L313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
- Υπομέτρο L321: Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό
- Υπομέτρο L322: Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών

➤ **Περιγραφή του καινοτόμου χαρακτήρα (εφόσον υπάρχει) και προϋποθέσεις / διαδικασία για την εφαρμογή του.**

Το καινοτομικό και παράλληλα το συνδυαστικό στοιχείο της Δράσης θα είναι να συνδεθεί, μαζί με άλλες παρεμβάσεις, με το νερό και τη πέτρα.

Έτσι η Δράση δεν θα είναι μεμονωμένη και αποσπασματική αλλά αποκτά ενότητα και συνέχεια.

➤ **Αναμενόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως προέκυψε από την “bottom up” διαδικασία.**

Οι ανάγκες για παρεμβάσεις στα πλαίσια της Δράσης είναι μεγάλες καθώς κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές για τη διατήρηση της ταυτότητας και την ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής, καθώς και για τη προσέλκυση επισκεπτών και επενδύσεων.

Το ενδιαφέρον που εκφράστηκε στα πλαίσια της «bottom up» διαδικασίας και της διαβούλευσης που προηγήθηκε της υποβολής του τοπικού προγράμματος προέρχεται κυρίως από ΟΤΑ και υπερβαίνει τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του προγράμματος.

➤ Προβλεπόμενος αριθμός παρεμβάσεων (δείκτης εκροών).

Κατηγορία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Στόχος
Εκροών	Αριθμός κτιρίων	2

ΜΕΤΡΟ 421: ΔΙΑΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Τίτλος σχεδίου	Δημόσια Δαπάνη
A. Διατοπικά	
Νήσων Περίπλους: Δίκτυο Αναπτυξιακών Εταιριών Νησιωτικής Ελλάδος	90.000
B. Διακρατικά	
Γαστρονομικές Περιπλανήσεις και ο Πολιτισμός των Γεύσεων	60.000

Τα σχέδια διατοπικών και διακρατικών συνεργασιών είναι ενδεικτικά και θα οριστικοποιηθούν μετά από σχετική έγκριση της ΕΥΔ LEADER του ΠΑΑ.

Χρηματοδοτικά στοιχεία του Μέτρου 421

Συνολικό Κόστος:	150.000
Δημόσια Δαπάνη:	150.000
Ίδια Συμμετοχή:	0

ΜΕΤΡΟ 431: ΔΑΠΑΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ, ΕΜΨΥΧΩΣΗ

Στο Μέτρο 431 εντάσσονται τα παρακάτω δύο Υπομέτρα:

Υπομέτρο 431α: Δαπάνες λειτουργίας της ΟΤΔ.

Υπομέτρο 431β: Απόκτηση δεξιοτήτων και εμφύχωση στην περιοχή παρέμβασης.

Υπομέτρο 431α: Δαπάνες λειτουργίας της ΟΤΔ.

1. Στελεχιακή δομή της ΟΤΔ

Στη στελεχιακή δομή της ΟΤΔ για την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος θα απασχοληθούν έξι (6) άτομα κατάλληλων ειδικοτήτων πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ) με συμβάσεις εργασίας αορίστου ή ορισμένου χρόνου ή με συμβάσεις έργου, πλήρους ή μερικής απασχόλησης, ανάλογα με τις ανάγκες υλοποίησης του τοπικού προγράμματος.

2. Χρηματοδοτικά στοιχεία του Υπομέτρου 431α

Συνολικό Κόστος:	823.061
Δημόσια Δαπάνη:	823.061
Ίδια Συμμετοχή:	0
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέρους 431:	95,00%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέρους 41:	19,00%

Υπομέτρο 431β: Απόκτηση δεξιοτήτων και εμφύχωση.

1. Ενέργειες και εκδηλώσεις πληροφόρησης και προβολής.

Περιεχόμενο των ενεργειών

Στα πλαίσια του Υπομέτρου 431β και σε όλη τη διάρκεια υλοποίησης του τοπικού προγράμματος προβλέπεται η διοργάνωση, ενδεικτικά, των παρακάτω ενεργειών και εκδηλώσεων πληροφόρησης και προβολής με στόχο την ευρεία ενημέρωση - ευαισθητοποίηση - εμφύχωση του τοπικού πληθυσμού και τη προβολή του τοπικού προγράμματος και των αποτελεσμάτων του:

- ✓ Διοργάνωση εκδηλώσεων ευρείας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού και των φορέων της περιοχής παρέμβασης για το τοπικό πρόγραμμα κατά τη προκήρυξη του (στρατηγική, στόχοι, περιεχόμενο και δυνατότητες του τοπικού προγράμματος, προοπτικές ανάπτυξης της περιοχής, αναμενόμενα αποτελέσματα, διαδικασίες εφαρμογής κ.λπ).
- ✓ Σχεδιασμός και εκτύπωση ενημερωτικού υλικού κατά τη προκήρυξη του τοπικού προγράμματος (αφίσσα, ενημερωτικός οδηγός, φάκελοι υποψηφιότητας κλπ).
- ✓ Δημοσιεύσεις σε εφημερίδες κατά τη προκήρυξη του τοπικού προγράμματος.
- ✓ Διαφημιστικές καταχωρήσεις σε μέσα ενημέρωσης (εφημερίδες, περιοδικά, ραδιόφωνα, τηλεοράσεις, διαδίκτυο).
- ✓ Σχεδιασμός και εκτύπωση ενημερωτικού φυλλαδίου για το τοπικό πρόγραμμα.
- ✓ Παραγωγή ενημερωτικού υλικού για τη προβολή του τοπικού προγράμματος (μπλοκ, φάκελος, τσάντα, στυλό κ.λπ).
- ✓ Διοργάνωση ή συμμετοχή σε εκδηλώσεις (ημερίδες, συνέδρια, κ.λπ) για τη παρουσίαση / προβολή της πορείας υλοποίησης και των αποτελεσμάτων του τοπικού προγράμματος καθώς και για θέματα τοπικής ανάπτυξης που είναι συναφή με τη στρατηγική, τους στόχους και το περιεχόμενο του τοπικού προγράμματος.
- ✓ Παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού ενημερωτικού υλικού για τη προβολή των αποτελεσμάτων του τοπικού προγράμματος.

Σκοπιμότητα σε σχέση με τις ανάγκες του τοπικού προγράμματος

Η υλοποίηση ενεργειών και εκδηλώσεων πληροφόρησης και προβολής κατά τη προετοιμασία και την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος αποτελεί αναπόσπαστη διαδικασία και σημαντικό κριτήριο για την επιτυχή εξέλιξη του.

Ειδικότερα, στόχοι ενεργειών και εκδηλώσεων πληροφόρησης και προβολής είναι :

- ✓ Η πληροφόρηση και η διάχυση του περιεχομένου του τοπικού προγράμματος.
- ✓ Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού για τους στόχους, τη στρατηγική και τις δυνατότητες που παρέχει το τοπικό πρόγραμμα, τις προοπτικές ανάπτυξης της περιοχής και τους τομείς της οικονομίας που ενισχύονται, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τα επιμέρους θεματικά αντικείμενα αυτού.
- ✓ Η καταγραφή του ενδιαφέροντος για ιδιωτικές επενδύσεις.
- ✓ Η ενεργοποίηση και εμπλοκή των ΟΤΑ και των λοιπών φορέων αφενός για την ορθή επιλογή της στρατηγικής και αφετέρου, για τη καταγραφή του ενδιαφέροντος των παρεμβάσεων δημόσιου χαρακτήρα.
- ✓ Η διάχυση της πληροφόρησης σε όλους χωρίς διάκριση.
- ✓ Η εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής συμμετοχής και συναντίληψης του τοπικού πληθυσμού για το μέλλον της περιοχής σε όλα τα στάδια σχεδιασμού και υλοποίησης του προγράμματος.
- ✓ Η εξασφάλιση στο μέγιστο δυνατό βαθμό της διαφάνειας διαχείρισης των πόρων.
- ✓ Η παρουσίαση και ο απολογισμός της πορείας του τοπικού προγράμματος και η ανάδειξη των αποτελεσμάτων του με την ολοκλήρωσή του.
- ✓ Η διεξοδική πληροφόρηση του πληθυσμού αναφορικά με τις διαδικασίες της εφαρμογής του τοπικού προγράμματος (φύση προτάσεων που μπορούν να υποβληθούν σε κάθε υπομέτρο και δράση, τρόπος υποβολής προτάσεων και προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν, διαδικασία και μεθοδολογία αξιολόγησης, κριτήρια επιλογής με την αντίστοιχη βαρύτητα τους, υποχρεώσεις επενδυτών σε περίπτωση ένταξης στο τοπικό πρόγραμμα κλπ).
- ✓ Η παροχή διευκρινήσεων και συμβουλών προς τους ενδιαφερόμενους ως προς τη συμπλήρωση του φακέλου υποψηφιότητας.
- ✓ Η προώθηση των ίσων ευκαιριών κυρίως σε νέους και σε γυναίκες για την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού.
- ✓ Η πληροφόρηση του τοπικού πληθυσμού για το ρόλο της Ε.Ε, της Ελλάδας και της ΟΤΔ σε σχέση με την υλοποίηση και εφαρμογή του τοπικού προγράμματος.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση των παραπάνω εκδηλώσεων και ενεργειών είναι:

- Η ευρεία με κάθε πρόσφορο τρόπο και χωρίς διακρίσεις ενημέρωση - ευαισθητοποίηση - εμπύχωση του τοπικού πληθυσμού και των τοπικών φορέων της περιοχής εφαρμογής ώστε να διασφαλιστούν οι αρχές της διαφάνειας και της ισότητας καθώς και η μέγιστη δυνατή εκδήλωση ενδιαφέροντος από δυνητικούς δικαιούχους για την υποβολή προτάσεων ένταξης επενδύσεων στο τοπικό πρόγραμμα.
- Η ευρεία προβολή του τοπικού προγράμματος και των αποτελεσμάτων του και της συμβολής του στην ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης.
- Η δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για την προσέλκυση επενδυτικού ενδιαφέροντος.
- Η διασφάλιση εξεύρεσης ιδιωτικών πόρων για την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος.

Ωφελούμενοι

Οι ωφελούμενοι των παραπάνω ενεργειών θα είναι το σύνολο του πληθυσμού και των φορέων της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος.

2. Ενέργειες επιμόρφωσης στελεχών της ΟΤΔ.

Προβλέπεται η επιμόρφωση των στελεχών της ΟΤΔ και των μελών της ΕΔΠ LEADER σε ειδικά θέματα τοπικής ανάπτυξης, σχεδιασμού και διαχείρισης τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, διοίκησης έργων κ.λπ.

3. Χρηματοδοτικά στοιχεία του Υπομέτρου 431β

Συνολικό Κόστος:	43.319	
Δημόσια Δαπάνη:	43.319	
Ίδια Συμμετοχή:	0	
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου 431:		5,00%
Δημόσια Δαπάνη σε σχέση με τη Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου 41:		1,00%

Κεφάλαιο 4: Χρηματοδοτικοί πίνακες**ΠΙΝΑΚΑΣ 1:****ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΜΕΤΡΟ - ΥΠΟΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ**

ΜΕΤΡΑ - ΥΠΟΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ - ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ - ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΚΟΙΝΟΤΙΚ Η ΣΥΜ/ΧΗ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜ/ΧΗ	ΙΔΙΑ ΣΥΜ/ΧΗ
Μέτρο 41	Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης	7.055.926	4.331.900	4.115.305	216.595	2.724.026
Υπομέτρο L123	Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων	1.178.052	589.026	559.575	29.451	589.026
Δράση L123α	Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων	1.178.052	589.026	559.575	29.451	589.026
Υπομέτρο L311	Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες	1.240.000	620.000	589.000	31.000	620.000
Δράση L311-1	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης.	240.000	120.000	114.000	6.000	120.000
Δράση L311-2	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής.	200.000	100.000	95.000	5.000	100.000
Δράση L311-3	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επισκέψιμων αγροκτημάτων.	400.000	200.000	190.000	10.000	200.000
Δράση L311-5	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων.	200.000	100.000	95.000	5.000	100.000
Δράση L311-7	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση.	200.000	100.000	95.000	5.000	100.000
Υπομέτρο L312	Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων	1.000.000	500.000	475.000	25.000	500.000
Δράση L312-1	Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων.	500.000	250.000	237.500	12.500	250.000
Δράση L312-3	Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση.	400.000	200.000	190.000	10.000	200.000
Δράση L312-5	Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας.	100.000	50.000	47.500	2.500	50.000
Υπομέτρο L313	Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	2.150.000	1.170.000	1.111.500	58.500	980.000
Δράση L313-2	Σήμανση αξιοθέατων και μνημείων.	150.000	150.000	142.500	7.500	0
Δράση L313-4	Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών.	100.000	70.000	66.500	3.500	30.000
Δράση L313-5	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης.	1.000.000	500.000	475.000	25.000	500.000
Δράση L313-6	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής.	500.000	250.000	237.500	12.500	250.000
Δράση L313-8	Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας).	400.000	200.000	190.000	10.000	200.000

ΜΕΤΡΑ - ΥΠΟΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ - ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ - ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜ/ΧΗ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜ/ΧΗ	ΙΔΙΑ ΣΥΜ/ΧΗ
Υπομέτρο L321	Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό	140.000	105.000	99.750	5.250	35.000
Δράση L321-3	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς - στήριξη πολιτιστικών φορέων για μικρής κλίμακας υποδομή, προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων, στολών.	140.000	105.000	99.750	5.250	35.000
Υπομέτρο L322	Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών	500.000	500.000	475.000	25.000	0
Δράση L322-1	Βελτίωση και ανάπτυξη κοινόχρηστων χώρων.	300.000	300.000	285.000	15.000	0
Δράση L322-2	Αποκατάσταση κτιρίων για κοινωφελή χρήση.	200.000	200.000	190.000	10.000	0
Υπομέτρο L323	Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	847.874	847.874	805.480	42.394	0
Δράση L323-1	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών όπως βελτίωση - σήμανση μονοπατιών, φυτοτεχνικές εργασίες, τεχνικά έργα μικρής κλίμακας για την προστασία του εδάφους, διαμόρφωση θέσεων θέας καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.	250.000	250.000	237.500	12.500	0
Δράση L323-2α	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου τα οποία δεν είχαν ποτέ παραγωγική δραστηριότητα (όπως βρύσες, γεφύρια).	100.000	100.000	95.000	5.000	0
Δράση L323-4	Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία - συλλογές - εκθετήρια που σχετίζονται με τη λαογραφική/αγροτική/πολιτιστική κληρονομιά.	497.874	497.874	472.980	24.894	0
Μέτρο 421	Διατοπική και διακρατική συνεργασία	150.000	150.000	142.500	7.500	0
Υπομέτρο 421α	Διατοπική συνεργασία	90.000	90.000	85.500	4.500	0
Υπομέτρο 421β	Διακρατική συνεργασία	60.000	60.000	57.000	3.000	0
Μέτρο 431	Δαπάνες λειτουργίας, απόκτηση δεξιοτήτων, εκπαίδευση	866.380	866.380	823.061	43.319	0
Υπομέτρο 431α	Δαπάνες λειτουργίας της ΟΤΔ	823.061	823.061	781.908	41.153	0
Υπομέτρο 431β	Απόκτηση δεξιοτήτων και εκπαίδευση	43.319	43.319	41.153	2.166	0
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		8.072.306	5.348.280	5.080.866	267.414	2.724.026